Тыднёвік Магілёўскі

№ 13 (54) 1 красавіка 1999 г. Кошт свабодны

СПАТКАНЬНЕ З УВАСКРОСЛЫМ

Вялікдзень. Магілёў 1999 г.

Уваскрос! Жыве! Так урачыста абвяшчаюць велікодныя званы. Можна ўцекчы далёка, каб ня чуць «алелюя» званоў, але ўсюды нас дагоніць праўда, што Хрыста нельга забіць, нельга закрыць у магіле, хаця б і найвялікшым камянём, ня можна яго пазбавіцца.

Нядзельны ранак абвясьціў усяму сьвету, што Ісус жыве. Спраўдзіліся запаветы Ісуса, што ўваскрэсьне ў трэці дзень. Хрыстос жыве, і так як перад укрыжаваньнем, так і зараз выходзіць на спатканьне з чалавекам бедным і плачучым, смутным і прыгнечаным, застрашаным і пагарджаным, чалавекам, пагружаным у безнадзейнасьць. Хапіла аднаго слова, каб высахлі сьлёзы і спыніўся плач. Хапіла – «Супакой Вам» – каб замест боязі ў сэрцы вучняў уступіла адвага і радасьць.

Цяжка бывае нам паверыць ва Ўваскрашэньне, бо цяжка нам паверыць – што можа і павінна перамагчы справядлівасьць, што павінна перамагчы каханьне – і ў нас і навокал нас. Толькі не забываем, што справядлівасьць і каханьне перамагаюць праз Крыж!

Няма Ўваскрашэньня безь Вялікай Пятніцы, няма хвалы без цяжкасьцяў і цярпеньня. Таму тыя ўсе, для каго кожны дзень Вялікая Пятніца, для якіх сёньняшнія дні – час павольнага скону, хай акрыляюць сваю надзею, бо Хрыстос уваскрос.

Насуперак усялякім цяжкасьцям, насуперак праблемам – верым. Верым, што Гаспадар дасьць сілу свайму народу, што Гаспадар дасьць свайму народу блаславенства свайго сына. І з радасьцяй засьпяваем пасхальны гімн «Вясёлы дзень для нас настаў!»

Хрыстос Уваскрос!

Зь вялікай любоўю ў сэрцы да кожнага з вас і дарам малітвы ксёндз УЛАДЗІСЛАЎ БЛІН

РЭЙТЫНГ

ПАДЗЕЯЎ ЗА САКАВІК ПАВОДЛЕ «ТМ»

СТАНОЎЧЫЯ ПАДЗЕІ

– Агульная Заява дэмакратычных партыяў сумесна з былымі і дзеючым сьпікерамі Вярхоўнага Савета Беларусі аб недапушчальнасьці вяртаньня расейскай ядзернай зброі ў краіну, а таксама Зварот БНФ «Адраджэньне» да ўрадаў ЗША і Вялікай Брытаніі з заклікам пацьвердзіць гарантыі бязьядзернага статусу, бясьпекі й сувэрэнітэту Беларусі, якія яны разам з Расеяй далі ў 1994 годзе

* * *

– Зацьверджаньне Цэнтрвыбаркамам дзьвюх кандыдатаў у прэзыдэнты Беларусі на выбарах 16 траўня 1999 года – Міхаіла Чыгіра і Зянона Пазьняка, у падтрымку вылучэньня якіх былі сабраныя прадугледжаныя законам па 100 тысячаў подпісаў грамадзянаў

* * *

– Актыўная дзейнасьць магілёўскага Праваабарончага цэнтра па абароне палітычных і грамадзянскіх правоў чалавека ва ўсіх выпадках незаконнага перасьледу грамадзянаў і арганізацыяў

* * *

АДМОЎНЫЯ ПАДЗЕІ

– Арышты й запалохваньні актывістаў выбарчай прэзыдэнцкай кампаніі

* * *

– Гатовасьць кіраўніцтва краіны садзейнічаць плянам маскоўскіх «ястрабаў» па вяртаньні расейскай ядзернай зброі ў Беларусь і намер распачаць пастаўку звычайных узбраеньняў рэжыму Мілошавіча

* * *

– Згода некаторых асобаў, раней не дыскрэдытаваных супрацоўніцтвам зь цяперашняй уладай, на ўдзел у недэмакратычных мясцовых выбарах у якасьці кандыдатаў у дэпутаты

РЭПЛІКА «ТМ»

КРОК ДА ДЭМАКРАТЫІ ЦІ – АД ЯЕ?..

Такое ўражаньне, што мясцовыя выбары цікавяць толькі спадара Віка – кіраўніка місіі АБСЭ ў Беларусі. Ва ўсялякім выпадку яны не цікавяць практычна ні адну палітычную партыю, акрамя камуністычных (іх у нас ажно дзьве) і некалькіх экзатычных.

Мала турбуе «народнае волевыяўленьне» нават ініцыятара выбараў – уладу. Ды і зь якой нагоды клапаціцца: ва ўсіх акругах – па аднаму «праверанаму» кандыдату, выбары пачаліся за тыдзень да прызначанага часу, ніякіх парушэньняў не чакаецца, бо ўсё, што можна, было парушана на заканадаўчым узроўні.

Адное і застаецца: уладзе – канчаткова «пакласьці ў кішэню» мясцовых дэпутатаў, а сп. Віку – паставіць «птушачку» ў сваім «шматгаліновым пляне прасоўваньня дэмакратыі ў Беларусь».

Што пры гэтым рабіць нам? Сьвяткаваць, пакуль ёсьць яшчэ магчымасьць, каталіцкі Вялікдзень і праваслаўную Вярбовую нядзелю, якія супалі са «сьвятам дэмакратыі».

З надыходзячымі вас, дарагія чытачы, сьветлымі днямі Хрыстовага календару.

Рэдакцыя «ТМ»

ПРЭЗЫДЭНЦКІЯ ВЫБАРЫ. ПРАЦЯГ

СЬПІС АХВЯРАЎ ВЫБАРЧАЙ КАМПАНІІ РАСЬЦЕ

У мінулую сераду, у перададзень Дня Волі, супрацоўнікамі Ленінскага РАУС г. Магілёва пад кіраўніцтвам начальніка крымінальнага вышуку абласной управы міліцыі Карпава быў затрыманы старшыня філіі БСДП «Народная грамада» Алесь Сердзюкоў. Ён зьбіраўся адвезьці падпісныя лісты ў Менск, каб даставіць іх у Цэнтравыбаркам. Але пільныя «сышчыкі» а сёмай раніцы літаральна зьнялі Алеся зь міжгародняга аўтобуса. Уявіце сабе ягоную рэакцыю, калі ён пачуў, што паводле меркаваньня міліцыі ў ягоным кэйсе знаходзіцца... наркотык гераін.

12 красавіка 1995 г. Група дэпутатаў Вярхоўнага Савета праводзіць акцыю супраць першага прэзыдэнцкага рэфэрэндума. Праз некалькі гадзінаў у залю ўварвуцца ўзброеныя людзі. З таго дня палітычныя праблемы ў нашай краіне вырашаюцца з дапамогай амонаўскіх дубінак...

Насамрэч міліцыянты шукалі ў Алеся падпісныя выбарчыя лісты, якія і знайшлі. Яны былі канфіскаваныя. У пратаколе вынятку было запісана, што «...изъяты 102 подписных листа за Чигиря и 1 лист за Позьняка...».

Затрыманы праседзеў без усялякіх сьледчых дзеяньняў пяць гадзінаў у Ленінскім РАУСе. Потым яго адвезьлі ў адміністрацыю Ленінскага раёна, дзе міліцыя перадала А.Сердзюкова старшыні адміністрацыйнае камісіі, які й даставіў яго ў суд. Туды, пасьля паведамленьня пра затрыманьне, прыбыў і я, бо патэлефанаваць у Праваабарончы цэнтар Алесь змог толькі перад самым адпраўленьнем у суд.

Але ў райвыканкам мы патрапілі пад абедзенны перапынак. Слуханьне «справы» прызначылі на палову трэцяй. Аднак і ў гэты час паседжаньне не адбылося. Яго перанесьлі на 31 сакавіка.

Наступным днём, гэта значыць у чацьвер, у судзе разглядалася справа на зьбіральніка подпісаў, прозьвішча якога мы не называем, каб не пашкодзіць чалавеку (бо нам і яму вядома, як гэта будзе ўспрынята начальствам на ягонай працы).

У судзе браў удзел праваабаронца, прадстаўнік абвінавачваемага, але на пытаньне аб падставовасьці судовых прэтэнзіяў адказу не атрымаў. Паводле словаў намесьніка галавы адміністрацыі Цэнтральнага раёна спадарыні Паньковай, чалавек гэты парушыў арт.81 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, які вызначае парадак прызначэньня выбараў Прэзыдэнта. Згадка пра тое, што выбары прызначыў не зьбіральнік подпісаў за аднаго з кандыдатаў, а законны Вярхоўны Савет 13-га скліканьня, не атрымала належнае рэакцыі. Затое зьбіральнік подпісаў атрымаў штраф у памеры 500.000 рублёў.

А ў суботу той-жа, узгаданы вышэй падпалкоўнік Карпаў вызначыўся яшчэ раз. А палове чатырнаццатай брыгада ў колькасьці шасьці чалавек у цывільнай вопратцы зрабіла напад на кватэру па вуліцы Каралёва. З імпэтам, які больш падыходзіў бы для захопу крымінальнай «маліны», міліцыянты ўварваліся (бяз санкцыі пракурора, без дазволу гаспадароў) у прыватную кватэру, абшукалі ўсіх, хто там знаходзіўся, канфіскавалі ў людзей прыватныя рэчы. Свае дзеяньні яны патлумачылі тым, што нібыта «по сигналу из этого дома» у кватэры, якая была падвергнута нападу, займаюцца гандлем зброі і наркотыкаў. Але, як і папярэднім разам, не наркотыкі і зброю шукалі. Захопнікаў цікавілі падпісныя лісты за кандыдатаў у прэзыдэнты, пратаколы выбарчых камісіяў па зацьвярджэньні гэтых лістоў, пячаткі выбаркамаў рознага ўзроўню – усё, што мела дачыненьне да дзейнасьці па падрыхтоўцы выбараў прэзыдэнта 16 траўня 1999 года.

Усіх, хто быў у кватэры, затрымалі і даставілі ў Цэнтральны РАУС. Я прыбыў у РАУС а палове шостай (няма спакою выходнымі ня толькі міліцыі, але й праваабаронцам – заўв.«ТМ»), бо сустрэў па шляху дзяжурнага з офісу БНФ са сваімі праблемамі.

Сярод затрыманых у кватэры былі старшыня аблвыбаркама Уладзімер Шарапаў, сябры гэтай камісіі Ларыса Жабыка і Міхась Савіцкі, прадстаўнікі выбарчых раённых камісіяў з Глуска, Касьцюковічаў, Клічава, Асіповічаў, а менавіта – спадары Малахаў, Белазерцаў, Муха, Кірын.

Яны распавялі мне пра іхныя прыгоды і я пачаў высьвятляць намеры міліцыі адносна іх далейшага лёсу. Але гэтым разам адбывалася не зусім зразумелае. Міліцыя адсылала мяне да намесьніка кіраўніка выканкама раёна, да ўжо знаёмай нам пані Паньковай, а тая, у сваю чаргу, накіроўвала з прэтэнзіямі да міліцыі...

Потым прыехаў Алесь Сердзюкоў, які сам ёсьць сябрам Беларускага Хэльсінскага камітэта. І мы пачалі хадзіць туды-сюды, пакуль не прыехала судзьдзя Туленкова. Яна распачала «судовае паседжаньне».

Першым атрымаў пакараньне спадар Малахаў. Пані Панькова, як і раней, настойвала на парушэньні ім арт.81 Канстытуцыі (нагадаем, гаворка пра прызначэньне выбараў – заўв. «ТМ»). Працяглая дыскусія з панямі судзьдзёй і намесьніцай старшыні райвыканкаму па пытаньні легітымнасьці ВС 13-га скліканьня і правамоцнасьці ягоных рашэньняў не прывяла да паразуменьня. Гэта нягледзячы на тое, што ў пратаколе, які быў складзены міліцыянтамі, было пазначана, што «Малахов находился в квартире, где обсуждались выборы президента». Нашыя запытаньні аб тым, зь якога моманту ў нашай краіне нельга абмяркоўваць пытаньне любых выбараў, – засталося без тлумачэньня. Калі кіравацца Вашай лёгікай, – зьвярнуліся мы да судзьдзі, – дык атрымоўваецца, што нас зараз, разам з вамі, можна абвінаваціць у тым-жа, бо мы... абмяркоўваем праблему выбараў прэзыдэнта.

У адказ, як ёй падалося, заканадаўча аргумэнтаваны, яна прывяла той довад, што ня мае пры сабе падпісных лістоў, а таму не парушае Канстытуцыі й адміністрацыйнага кодэксу. Пярэчаньне на тэму, што ў законе няма спасылкі на тое, што менавіта наяўнасьць падпісных лістоў або іншых матэрыялаў ёсьць доказам парушэньня пазначанага артыкула Канстытуцыі, было, як чытачы ўжо здагадаліся, дарэмным. Суд або адміністрацыйная камісія (у нас лёгка пераблытаць) вызначыў сп. Малахаву паўмільёна рублёў штрафу.

Такая-ж працэдура была й падчас разгляду справы спадара Мухі. Толькі мы ўжо не дыскутавалі пра Вярхоўны Савет, выбары і «рэфэрэндумныя» папраўкі ў Канстытуцыю... Затое, добра хаця так, былі адпушчаныя без пакараньня спадарыня Жабыка, а таксама Кірын і Белазерцаў. Разгляд справаў Шарапава і Савіцкага чакаецца на гэтым тыдні.

Валадар ЦУРПАНАЎ,
праваабаронца

P.S. Рэдакцыя паведаміць чытачам аб выніку разгляду гэтай чарговай «выбарчай справы» у наступным нумары газэты.

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

Статак пастаноў не чытае...

Старшыня аблвыканкама Міхаіл Дражын загадаў правесьці ў вобласьці пераўлік жывёльнага статку. Гэты перапіс своеасаблівага насельніцтва пачнецца 1 красавіка.

Па старой савецкай традыцыі любы кіраўнік пачынае менавіта з гэтага: бярэцца выкараняць папярэдні падман. У нашым выпадку новы кіраўнік вобласьці, сам аграрнік па прафэсіі і досьведу работы, пачаў з «жывёльнай наяўнасьці». Аказваецца, лічбы афіцыйнае статыстыкі, заснаваныя на зьвестках з калгасаў і саўгасаў, ня вельмі адпавядаюць рэальнай сітуацыі. Па афіцыйных лічбах, грамадзкі статак за апошні час ня стаў меншым, а вось пастаўкі прадукцыі зьнізіліся амаль удвая.

Іншая праблема ў тым, што карміць жывёлу няма чым, а прадаваць яе, тым больш (не дай Бог «за мяжу»!) строга забаронена. Вось і атрымліваецца: пагалоўе ёсьць, а прадукцыі няма.

Прызнаць, што сама ўлада і яе «эканамічная мадэль» вінаватыя ў такім становішчы, старшыня аблвыканкаму натуральна ня можа. Старая, як камуністычная ідэя, мэтода тут адна: падкруціць гайкі, паказальна пакараць аднаго-двух старшыняў, напалохаць астатніх. Звычайна, статак ад гэтага не пачынае лепш даіцца альбо нарошчваць вагу. Ну, можа на нейкі час...

Трэба яшчэ пачакаць...

У вобласьці сёньняшні эканамічны крызыс прымусіў у гэтым годзе спыніць працы на больш чым дзьвюх трэцях усіх будоўляў, што ўзводзяцца як «чарнобыльскія аб'екты».

Урад выдзяліў сродкаў на гэтыя мэты ў тры разы менш, чым трэба. Жыхары многіх пасёлкаў, што ў свой час мусілі пакінуць забруджаныя тэрыторыі, да сёньня жывуць у прыстасаваных умовах. Не хапае пабудоваў сацыяльнай сфэры, патрабуецца далейшая газыфікацыя... Усё гэта зноў адкладаецца на будучыню.

Тайна, якую ведаюць усе

Амаль з крыкам SOS зьвярнуўся да ўсіх на паседжаньні аблвыканкама кіраўнік магілёўскіх энэргетыкаў Уладзімер Сяргееў. Сапраўды, энэргетычная сыстэма вобласьці перажывае надта цяжкі момант.

Агульная запазычанасьць аб'яднаньню «Магілёўэнэрга» з боку карыстальнікаў электрычнасьці дасягнула, нават у нашым жыцьці «вялікіх лічбаў», астранамічнай сумы ў 3,5 трыльёнаў рублёў. Штомесяц, па словах кіраўніка энэргетыкаў, яна павялічваецца на 100 мільярдаў.

Калі аб'яднаньню ня плоцяць,

яно таксама ня мае сродкаў на аплату за пастаўкі энэрганосьбітаў з Расеі (запаснага варыянту ў нас, як вядома, няма ды ён бы тут і не дапамог). Кіраўнік аб'яднаньня паставіў пытаньне такім чынам: вобласьць надта блізкая да сытуацыі, калі бесьперабойная пастаўка электрычнасьці грамадзянам і прадпрыемствам можа быць спыненая.

Сытуацыя, якая склалася, ёсьць вынікам эканамічнай палітыкі ўрада. (На жаль, гэтага кіраўнік не падкрэсьліў – альбо таму, што гэта ўсе разумеюць, альбо таму, што гаварыць гэта ўслых небясьпечна). Прамысловасьць, а яшчэ больш сельская «калектыўная» гаспадарка – сёньня галоўныя неплацельшчыкі. У іх няма грошай з-за той жа палітыкі «рынкавага сацыялізму», адметнасьць якой у тым, што без умяшальніцтва дзяржавы ніхто ня мае права і магчымасьці прымаць самастойныя, карысныя для сябе гаспадарчыя рашэньні і дзеяньні. Увогуле ўсе і нясуць страты.

Падрыхтаваў Сымон ГЛАЗШТЭЙН

КРОНІКА ТЫДНЯ Ў ПАДЗЕЯХ І ФАКТАХ

Вялікі Пасхальны Тыдзень

у каталіцкім касьцёле сьвятога Станіслава г. Магілёва

1 красавіка – Вялікі Чацьвер

У гэты дзень Госпад наш Ісус Хрыстос устанавіў сакрамэнты Эўхарыстыі й сьвятарства.

Сьвятая Імша:

9.00 – Ютрань, **18.00** – Урачыстая Імша

2 красавіка – Вялікая Пятніца

Сьвятая Імша:

9.00 – Ютрань

17.00 – Крыжовы Шлях

18.00 – Літургія Вялікай Пятніцы

19.00 – Адарацыя пры Гробе

3 красавіка – Вялікая Субота

9.00 – Ютрань

19.00 – Вігілійная Вялікасубoтняя Літургія

Начное чуваньне

Ад 10-й кожную гадзіну на працягу дня асьвячэньне Велікоднай ежы

4 красавіка – Вялікдзень

7.00 – Рэзурэкцыя. Працэсія. Урачыстая Сьвятая Імша

10.00 – Сьпявае хор «Спадчына». Мастацкі кіраўнік – Жанна Ялфімава

11.00 – Урачыстая Імша

12.30 – Урачыстая Імша для дзяцей

16.30 – Канцэрт духоўнай музыкі. Хор Лінгвістычнага ўнівэрсітэту г.Менска «Кантус-Ювэнтэ». Мастацкі кіраўнік - Галіна Цмыг

18.00 – Урачыстая Сьвятая Імша

19.00 – Канцэрт Камэрнага хора і аркестра гарадзкой капэлы пад кіраўніцтвам Сяргея Лішчанкі. У праграме – беларускія пасхальныя кантаты, духоўная клясычная музыка.

5 красавіка – Велікодны Панядзелак

Сьвятая Імша:

9.00, 11.00, 17.30 – нешпар, 18.00

Датэрміновая пракурорская актыўнасьць

Днямі ў Глуску быў праведзены пікет супраць пагаршэньня сацыяльна-эканамічных умоваў жыцьця. Ён быў арганізаваны раённай Радай БНФ «Адраджэньне». Удзельнікі пікету трымалі бел-чырвона-белы сьцяг і лёзунгі: «Кожнаму чалавеку – дастойнае жыцьцё!», «Зарплату – па цэнах», «Мінімальны заробак – 100 даляраў», «Не! – жабрацтву», «Президент! 5 лет впустую, пора в отставку». Нягледзячы на тое, што пікет праходзіў у вызначаным уладамі месцы на ўскраіне Глуска, жыхары надалі яму вялікую ўвагу. Сярод тых, хто зацікавіўся пікетам, былі людзі розных узростаў і прафэсіяў. Разам зь пікетоўцамі яны актыўна абмяркоўвалі сытуацыю ў краіне, ахвотна набывалі газэты «Рабочий», «Глуская панарама», «Тыднёвік Магілёўскі», а таксама спэцыяльнае мясцовае выданьне, якое зьмяшчала Міжнародны пакт аб грамадзянскіх і палітычных правах і ўзор заявы ў Камітэт па правах чалавека ААН аб парушэньнях правоў асобы.

На пікеце было шмат міліцыянтаў, якія на працягу дзьвюх гадзінаў «мужна» стаялі побач, а таксама праводзілі відэаздымкі ўдзельнікаў падзеі.

Дарэчы, мясцовая ўлада ў асобе кіруючага справамі райвыканкама П.Еўпака катэгарычна адмовіла старшыні раённай Рады БНФ Яўгену Фалецкаму ў азнаямленьні з рашэньнем райвыканкама, згодна якому забараняецца праводзіць мітынгі, пікеты й іншыя масавыя акцыі ў цэнтральнай частцы Глуска. Менавіта на гэтае рашэньне спаслаўся намесьнік старшыні райвыканкама В.Самуйлік, калі ў афіцыйным адказе адмаўляў сп.Фалецкаму ў праве праводзіць пікет каля кінатэатру «Арыён» (у цэнтры пасёлка).

Больш за тое, напярэдадні пікету сп. Фалецкі быў выкліканы ў пракуратуру раёна, дзе быў папярэджаны аб недапушчальнасьці парушэньня грамадзкага парадку, якое, «па зьвестках пракуратуры мае адбыцца падчас пікету» (?!). У адказ на просьбу растлумачыць, што гэта за «парушэньні» і хто іх рыхтуе, Яўген Фалецкі ад пракурора раёну нічога яснага не пачуў.

Актывісты Народнага Фронту расцэньваюць такія дзеяньні ўладаў як незаконны націск на грамадзянаў з мэтай іх запалохаць, або нават справакаваць.

Ігар ЮРЫН

Адсутнасьць прапаганды – сьведчаньне высокай ступені грамадзкага развіцьця

Наш карэспандэнт падчас нядаўняга побыту ў Варшаве меў спатканьне ў Беларускай рэдакцыі Польскага радыё, адкуль ён прывёз гэтае інтэрвію.

Аляксандар НАВІЦКІ, супрацоўнік беларускай службы Польскага радыё:

– Мэта дзейнасьці нашай службы – распавядаць пра Польшчу яе суседзям, пра тое, як Польшча разьвіваецца, пра польскі пункт гледжаньня на тое, што адбываецца ў сьвеце. Нашая служба робіць гэта на беларускай мове. Ёсьць іншыя моўныя рэдакцыі – летувіская, польская, украінская, расейская, нямецкая, чэская, славацкая, ангельская і эспэранта.

«ТМ». – *Вяшчаньне на Беларусь адрозьніваецца чымсьці ад вяшчаньня на эспэранта?*

А.Н. – Несумненна, ёсьць розьніца. Мы арыентуемся на слухача. Большасьць нашых слухачоў жыве ў Беларусі. Беларусы слухаюць нас у Канадзе, Злучаных Штатах, Эўропе, карацей, па ўсім сьвеце. Але галоўны слухач на Беларусі.

Апрача таго, што ёсьць у перадачах усіх моўных службаў (навіны з Варшавы, агляды польскай прэсы, агляды палітычных падзей, камэнтары), у нас немалая доля – гэта інфармацыя пра Беларусь. Мы ведаем, што незалежнай інфармацыі ў Беларусі не хапае, пра гэта нам пішуць нашыя слухачы. [illegible] Асабліва тады, калі мы ведаем [illegible], што ў Беларусі гэтай інфармацыі няма. Мы гаворым пра тое, пра што ў Беларусі прэса ў большасьці сваёй маўчыць [illegible]. Мы падбіраем нашую інфармацыю (нават, калі гэта навіны пра Польшчу), арыентуючыся на нашага патэнцыйнага слухача ў Беларусі. Напрыклад, больш цікава вам слухаць навіны зь Беласточчыны, чым з Сылезіі. Зразумела, калі прыяжджаюць вядомыя беларускія палітыкі, іншыя дзеячы, мы распавядаем пра гэта. Напрыклад, днямі нашую рэдакцыю наведалі Мечыслаў Грыб і Мікола Статкевіч, размовы зь імі прагучалі ў эфіры.

«ТМ». – *Што такое Беларуская служба Польскага радыё?*

А.Н. – Беларуская служба ПР – гэта не толькі нейкая ўстанова, створаная дзяржавай дзеля выкананьня пэўных польскіх задачаў. Нас слухаюць беларусы па ўсім сьвеце. Ёсьць нават ужо сапраўдныя сябры, якія з той-жа Канады ці Амэрыкі перадаюць інфармацыю, дасылаюць лісты са сваімі думкамі і меркаваньнямі. Для многіх людзей, – і гэта асабліва адчуваюць тыя, хто жыве ў эміграцыі, – кожная беларускамоўная радыёстанцыя ці выданьне – гэта часьцінка Беларусі, часьцінка нашай супольнай беларускай ідэі. Мы адна з часткаў таго ланцуга, які можна назваць Беларускім ланцугом.

«ТМ». – *Што б ты сам распавёў пра перадачы сваёй рэдакцыі?*

А.Н. – Наогул, нашыя перадачы – інфармацыйныя. У нас мала музыкі, хоць і шкада таго. Але-ж не хапае эфірнага часу. Шмат аглядных перадачаў, прысьвечаных розвай тэматыцы: культурнай, навукова-тэхнічнай, спартовай, дзіцячай. Агляды рэдакцыйнай пошты, ёсьць рубрыка, датычная беларускай эміграцыі.

Узгадаю перадачу «Беларуская эміграцыйная пісьмовасьць» – гэта гісторыя беларускіх эміграцыйных выданьняў, якая часьцяка прыносіць адкрыцьці слухачам зь Беларусі. Аказваецца, акрамя Савецкай, была й іншая Беларусь. І былі тыя, хто ўсё савецкія гады думаў па-беларуску, меў нейкія нацыянальныя ідэалы, нес іх у сэрцы. Перш за ўсё мы стараемся, каб нашыя перадачы былі цікавыя, каб у іх было нешта, што прыцягне ўвагу нашых слухачоў.

Прынамсі, наколькі гэта атрымоўваецца, сьведчыць пошта. Нашая рэдакцыя лічыцца адной з найбольш папулярных сярод праграмаў для замежжа. Нас слухаюць і нам пішуць. Натуральна, ня толькі хваляць, але і лаюць. Праўда, пахвалаў нашмат больш. Лаяць збольшага за нейкія палянізмы ў мове. Гэта зразумела. Мы прымаем такую крытыку. Але-ж і хваляць за мову, за тое, што яна ў нас «такая беларуская».

Не забываемся на сваіх хвалях пра некалькі стагодзьдзяў супольнай гісторыі, даволі неблагой, і з пункту гледжаньня Польшчы, і з пункту гледжаньня Беларусі. Скажам так, гэтая гісторыя была і нашыя слухачы тое ведаюць.

У нашай студыі гучалі галасы розных асобаў, нават кіраўнікоў дзяржаваў – Валэнса і Шушкевіч удзельнічалі ў [illegible] паміж беларускімі і польскімі слухачамі.

«ТМ». – *Раскажыце, калі ласка, асобна пра вашае супрацоўніцтва з мясцовай радыёстанцыяй «101,2», якая была зачыненая ўладамі ў Беларусі.*

А.Н. – У нас вельмі шчыльныя кантакты з журналістамі гэтай радыёстанцыі. Яны, так бы мовіць, несупынна знаходзяцца ў складзе нашай рэдакцыі. Нехта зь іх штодзённа рыхтуе перадачы радыё «101,2», якія выходзяць на хвалях беларускай службы Польскага Радыё. Мы заўжды супрацоўнічалі з журналістамі гэтай радыёстанцыі, нават тады, калі яны працавалі ў дзяржаўнай «Беларускай маладзёжнай».

Мы не бачым падставаў лічыць журналістаў «101,2» злачынцамі. Тое, што думае пра гэтае радыё беларуская дзяржава – гэта справа дзяржавы і, можа быць, сёньняшняе яе стаўленьне калісьці зьменіцца на іншае. У нас нічога не зьмянілася. «101,2» прысутнічае ў нашым эфіры ў якасьці асобнай рубрыкі, займаючы сваё паўгадзіны ў дзень. І тут можна пачуць самыя сьвежыя навіны зь Беларусі, камэнтары да падзеяў. Ёсьць матэрыялы, прысьвечаныя гісторыі, культуры, музыцы...

«ТМ». – *Якія дачыненьні ў вас з чыноўнікамі?*

А.Н. – У нас лёгкія кантакты з польскімі чыноўнікамі. У Польшчы такія законы, што вельмі невыгодна адмаўляцца ад інтэрвію. Чыноўнік можа пацярпець сваёй кар'ерай. Таму польскія палітыкі стараюцца проста не даводзіць да падобных «выпрабаваньняў». У нашым эфіры часта госьць, напрыклад, прэс-сакратар Міністэрства замежных справаў Польшчы, які выказвае камэнтары на тэмы Беларусі, наконт таго, што там адбываецца, і якое стаўленьне Польшчы да гэтага. І беларускіх чыноўнікаў у нас можна пачуць, але радзей. Напрыклад, узяць нейкі камэнтар у тых беларускіх чыноўнікаў, што ў Беларусі працуюць, вельмі цяжка: ці то іх няма, ці то яны занятыя... Такое ўражаньне, што яны баяцца прэсы ці ня хочуць ісьці на кантакт па нейкіх невядомых прычынах. У Польшчы іншая філязофія адносінаў чыноўнікаў з прэсай.

«ТМ». – *Вы прамаўляеце па-беларуску і пераважна для беларусаў. А што для вас беларуская ідэя?*

А.Н. – Беларуская ідэя ў чалавеку. Ён яе мае, ён зь ёю і жыве. І не істотна, журналіст ён ці, напрыклад, слесар. Я ня бачу нейкай асаблівай беларускай ідэі ў нашай працы. Хоць магчыма, што беларуская ідэя нашую працу заўважае. Думаю, што недзе паміж словамі, паўзамі ў мяне яна таксама гучыць. І магчыма, я сам гэтага не заўважаю. Я ў сваёй працы не кіруюся ёю, а хутчэй нейкімі прафэсійнымі прынцыпамі. У мяне найперш павінна быць якасная праца, бо менавіта за гэта польскі падаткаплатнік дае свае грошы. Я ня ведаю, дзе ёсьць у маёй працы беларуская ідэя: у тым, што я апавядаю дзецям казкі, альбо ў тым, што кажу пра падзеі і навіны. Мне цяжка шукаць беларускую ідэю дзесьці ў нас на хвалях. А што да мяне асабіста, то гэта вельмі прыватнае пытаньне.

«ТМ». – *Хто вас кантралюе?*

А.Н. – У Польшчы мы працуем так, як усе. Гэта значыць, не займаемся прапагандай. У Польшчы яе ўжо даўно няма. Тут свабода слова, а таму замест прапаганды ёсьць інфармаваньне. Няма ідэалёгіі як такой. Ёсьць найперш самакантроль. Бо нас хваліце якасьць нашае працы.

Гутарыў Сымон ГЛАЗШТЭЙН

БУДНІ МЯСЦОВАЙ НЕЗАЛЕЖНАЙ ПРЭСЫ

Ці ня ўтойвае падаткі качагар?

У Шклове раённая падатковая інспэкцыя надта цікавіцца даходамі качагара мясцовай кацельні Аляксандра Шчарбака.

Падаткавікоў зацікавілі даходы гэтага чалавека таму, што Аляксандр Шчарбак зьяўляецца выдаўцом і рэдактарам незалежнай (незарэгістраванай, што закон дапускае) газэты «Шклоўскія навіны». Ён мусіў ужо тройчы наведваць інспэкцыю. Па словах Шчарбака, у яго настойліва пыталіся: «Хто вас фінансуе?». Як сьведчыць рэдактар, у інспэкцыі яго прымусілі скласьці дэклярацыю аб даходах. Відавочна, што гэта адзіная дэклярацыя аб даходах качагара ня толькі ў Шклове, а напэўна і ва ўсёй краіне.

Уласная інфармацыя

Як ні цяжка паверыць...

У мінулую пятніцу пракурор Касьцюковічаў пан А. Малахоўскі запрасіў да сябе Івана Леўчанку, аднаго з выдаўцоў мясцовага весьніка «Матчын дар», які ў якасьці незарэгістраванай газэткі выдае мясцовая суполка ТБМ. Патрэба ў такой сутрэчы выцякала з працяглага нежаданьня мясцовае ўлады паставіць суполку на ўлік.

Спадар Леўчанка прыйшоў, як было дамоўлена й дачакаўся сваёй чаргі. Аднак пан пракурор ня стаў абмяркоўваць пазначаную тэму, а накінуўся з абвінавачваньнямі на абаронцаў беларускай мовы. Паводле словаў пракурора, выдаўцы газэты ў кожным нумары абражаюць прэзыдэнта. Потым (як ні цяжка паверыць) пракурор пайшоў на літаральную правакацыю: выклікаў у кабінэт сваіх супрацоўнікаў і паведаміў, што спадар Леўчанка толькі што абразіў прэзыдэнта і ён, пракурор, заклікае іх у сьведкі гэтага. Затым па тэлефоне выклікаў міліцэйскі нарад. Міліцыянты, узброеныя «пакаканьнямі» супрацоўнікаў пракуратуры, затрымалі Леўчанку, адвялі яго ў асобны пакой і пачалі зь ім «дазнаньне». Яму пагражалі, паабяцаўшы навучыць сталага чалавека, настаўніка па прафэсіі, размаўляць «па-чалавечаску», а не – дык нават на японскай мове.

Праз нейкі час Леўчанку зноў «даставілі» у пракурорскі кабінэт, дзе пракурор услых пашкадаваў аб тым, што ня мае магчымасьці перастраляць бэнээфаўцаў або адправіць усіх у Польшчу.

Потым спадара Леўчанку проста выштурхнулі на вуліцу.

Рэдакцыя весьніка «Матчын дар» – адмыслова для «ТМ»

Праграма тэлебачаньня з 5 красавіка па 11 красавіка

•• Понедельник, 5 апреля ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 Телебарометр.
9.40 "Сегодня с вами..."
10.10 Здоровье.
10.35 "Театр Сан Саныча".
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Теленавигатор.
12.25 Док.фильм.
13.15 Худ.фильм "Впервые замужем".
14.50 Видеофильм.
15.15 "Чародей-2. Страна Великого Дракона". 1-я и 2-я серии.
16.05 ТВ — школе.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 "А музыка звучит..."
17.40 Док. фильм.
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 И.Смоктуновский в худ.фильме "Чайковский". 1-я серия.
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Третий тайм.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 Фильм "Графиня Шереметева". 2-я серия.
9.05 Поле чудес.
10.10 Мультфильм.
10.30 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Космическая полиция".
14.50 Звездный час.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 Сериал "Во имя любви".
17.15 Эти забавные животные.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Программа "Мы".
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Худ. фильм "Сталкер". 1-я серия.
21.55 Взгляд.
22.40 Однако.
22.55 "Сталкер". 2-я серия.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
7.20 Советы доктора Богданова.
7.25 Доброе утро, Россия.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телемагазин.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести.
15.20 "Карп на углях". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.05 Худ. фильм "Шерлок Холмс и доктор Ватсон".
18.20 "Мистер Бин — черная змеюка".
19.40 Подробности.
19.55 Любовь с первого взгляда.
20.30 Питер Фальк в авантюрной драме "Коротышка из Майами" (США).
22.15 Акуна матата.
23.20 Дежурная часть.
0.05 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Праздник непослушания". Худ. фильм (Венгрия).
8.35 Музеум.
9.00 "Большие перемены".
9.45 Песнопения русской Пасхи.
10.30 "Мир искусства". Э.Урусова.
11.40 После новостей...
12.00 Поклонникам Терпсихоры.
12.10 "Русская усадьба".
12.35 Страна Фестивалия.
13.00 "Вокзал мечты".
13.29 Азбука.
13.45 "Без визы".
14.00 П.Мериме. "Письма из Испании". ("Кармен"). Телеспектакль.
14.55 Живое дерево ремесел.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.20 Переделкино и вокруг.
16.45 За околицей.
17.00 "Убей в себе раба". Док. фильм.
17.40 Вижу цель!
18.05 "Театр одного художника".
18.25 "Не смехом единым".
19.15 Чудо-сказка.
19.29 Азбука.
19.50 Док. фильм.
20.45 После новостей...
21.05 "Большие перемены".
21.50 Ф.Кемпф. В Россию с любовью.
22.30 "Театр моей памяти".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Ее звали Никита". Серия заключительная.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 Итоги.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Россия молодая".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегодняшко".
15.30 "Человек из Суэца".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.15 Пунктир.
13.45 Ток-шоу "Лестница".
14.20 Телелоцман.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.25 "Хвосты".Мультфильм.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Дорогая Елена Сергеевна". Худ. фильм.
23.05 День области.
23.25 "Попробуй найти истину".Детектив.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Арест и воля".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.40 Приключенческо-фантастический фильм "Тайна Сахары". 1-я с.
23.20 Спортивная программа.

•• Вторник, 6 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
9.45 "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..."
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Третий тайм.
12.35 "А музыка звучит..."
13.15 "Песню берите с собой".
14.05 Туробъектив.
14.25 Бездельник.
15.15 "Чародей-2. Страна Великого Дракона". 3-я серия.
15.40 Видеокурс английского языка.
16.05 ТВ — школе.
16.35 "В списках не значится..." Телеочерк.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
17.35 Гости в дом.
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Алло, "Событие". Прямая линия.
19.55 Международные спортивные новости.
20.15 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Чайковский". Худ.фильм. 2-я серия.
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Музыкальный салон.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 Сериал "Во имя любви".
9.15 Взгляд.
10.05 "Большая "Смехопанорама".
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Счастливый случай.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Нонна Мордюкова и Владислав Дворжецкий в фильме " Возврата нет".
22.30 Однако.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телемагазин.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.15 Вести.
15.20 "Молочный суп ассорти". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Шерлок Холмс и доктор Ватсон".
18.25 "Мистер Бин — черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" представляет.
20.30 Музыкальная комедия "Черноморочка".
21.55 Урмас Отт с Павлом Гусевым.
23.00 Дежурная часть.
23.45 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Док. фильм (Ирландия).
8.15 "Театр одного художника".
8.35 Вижу цель!
9.00 "Большие перемены".
10.00 "Театр моей памяти".
10.40 "Не суждено мне быть твоею перед богом..." Переписка М.Морозовой и князя Е.Трубецкого.
11.40 После новостей...
12.00 "Царская ложа".
12.40 Академия спорта.
13.00 Боярский двор.
13.45 "Российский курьер".
14.25 Новое кино.
14.55 Живое дерево ремесел.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 11-я серия.
16.25 Ж.Бизе — Р.Щедрин. "Кармен-сюита".
17.10 Ортодокс.
17.40 "Ноу-хау".
17.55 "Документ-панорама". Программа белорусских документальных фильмов.
18.45 "Кумиры". Василий Меркурьев.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Р.Быков. Сюжеты XX века.
20.30 Поклонникам Терпсихоры.
20.45 После новостей...
21.05 "Большие перемены".
22.00 "Университетский проспект". Ф.Абрамов.
22.15 "Из концертного зала".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
9.40 "Чистосердечное признание".
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу "Я и моя собака".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Россия молодая".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегодняшко".
15.30 "Человек из Суэца". Серия заключительная.
16.30 Впрок.
16.55 " Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.05 Тяжелый день.
14.30 Бобруйский вариант.
14.50 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Блистательные Азераки".
18.25 "Гуси-лебеди".Мультфильм.
19.25 "Исчезающий мир". Док.-фильм.
19.50 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Тайный советник".Комедия.
23.15 День области.
23.25 "Разоблачение".Триллер.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Удивительные истории".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 "Тайна Сахары". 2-я серия.
23.20 Спортивная программа.

•• Среда, 7 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.00 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 Видеокурс английского языка.
10.05 "Земляки".
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.05 Око.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо. "Грэмми-99".
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием ди-джея Сергея Бугаева.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона". 4-я серия.
15.35 Мультфильм.
15.55 "5 х 5".
16.25 "Куда пойти учиться?"
17.10 "А музыка звучит..."
17.35 "Судьба моя и надежда".
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с вами..." К Всемирному дню здоровья. Главный невропатолог Министерства здравоохранения Республики Беларусь В.Евстигнеев.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Худ. фильм "Первая любовь" (Россия).
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Королевская охота.
0.05 Эдуард Грач и оркестр "Московия" на фестивале "Минская весна-99".
1.05 Темная комната.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Тема.
9.55 "Мой друг Мартын". Мультфильм.
10.15 В мире животных.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Евгений Леонов в фильме "Слезы капали".
22.20 Однако.
22.35 Документальный детектив. "Обнаружить и ликвидировать". Дело военных строителей. 1955 год.
23.05 Футбол. Кубок России. 1/4 финала. "Динамо" (Москва) — "Сатурн" (Раменское).

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телемагазин.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.10 Вести.
15.20 Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 Сам себе режиссер.
20.30 Сатирическая комедия "Сны".
21.55 "Пси фактор".
22.55 Дежурная часть.
23.40 Автошоу.
0.10 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

9.00, 15.00, 17.30 Новости.
9.15 "Большие перемены".
10.00 "Документ-панорама".
10.50 Какой молодец этот Зощенко!
11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 После новостей...
12.00 Дж. Пуччини. Опера "Сестра Анжелика". В постановке театра "Ла Скала".
12.55 "Без визы".
13.10 "Театр одного художника".
13.45 "А.С.Пушкин. Версия 1998 г." "История читательских заблуждений".
14.40 Живое дерево ремесел.
14.45 "Сокровища Петербурга".
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака". 12-я серия.
16.20 Ф.Пуленк. Концерт для органа и струнного оркестра.
16.50 Экспедиция Чиж.
17.15 Док. фильм.
17.40 "Кто мы?"
18.05 "Встреча с..." Алла Сигалова.
18.30 "Платонов и Горький: приговоренные к счастью".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Документ-антология".
20.45 После новостей...
21.05 "Большие перемены".
21.50 "Я, гений, Игорь Северянин".
22.00 Авторский вечер Э.Денисова.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Н.Варлей, Л.Ахеджакова и С.Мишулин в фильме "Талисман".
10.20 Мультфильм.
10.40 "Среда".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Россия молодая".
13.30 Суд идет.
14.20 "Сегодняшко".
15.30 "Магические приключения".
16.15 Мультсериал.
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Мужской клуб."Я высох от любви..."
18.20 ТП"Горизонт" — 20 лет в торговле.
18.45 "Групповой портрет с Кижами".Док.фильм.
19.35 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Дорога через ад".Приключения.
23.00 День области.
23.10 "Беглецы".Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Случайный свидетель".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.40 "Тайна Сахары". 3-я серия.
23.20 Спортивная программа.

•• Четверг, 8 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона". 5-я серия.
15.35 Видеокурс английского языка.
16.00 ТВ — школе.
16.30 Гости в дом.
17.15 "Органы Беларуси". Док.-фильм.
17.35 Усадьба.
18.05 "Маладзечанская сакавіца-99".
18.50 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Крок".
22.50 Худ.фильм "Я виноват" (Россия).
0.20 Криминальная хроника.
0.25 Белорусский хит-парад.
0.40 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.20 Человек и закон.
10.05 Клуб путешественников.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.45 Волшебный мир, или Синема.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ...До шестнадцати и старше.

16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 В поисках утраченного. Э.Гарин.
18.45 "Улицы разбитых фонарей-3".
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Футбол. Кубок кубков. Полуфинал. "Локомотив" (Москва) — "Лацио".
22.30 Однако.
22.45 Александр Гордон.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
7.20 Торговый дом "Ле Монти".
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телемагазин.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 23.30 Вести.
15.15 Мультфильмы.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 "Два рояля".
20.45 Драма "По ту сторону прошлого".
22.30 "Слушается дело".
23.15 Дежурная часть.
0.00 Подиум д'арт.
0.30 Горячая десятка.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Музыкальный экспромт.
7.35 Ноу-хау.
7.50 "Документ-антология".
8.40 "Русская усадьба".
9.05 "Большие перемены".
9.55 Ф.Кемпф. В Россию с любовью.
10.40 Бенефис М.Глузского.
11.40 После новостей...
12.00 Ваше сословие.
12.25 М.Горький. "Мать изменника".
12.50 Музыкальный экспромт.
13.00 "С потолка".
13.45 "Рассказы старого сплетника".
14.10 А.С.Пушкин. "Руслан и Людмила".
14.55 Живое дерево ремесел.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.20 "Фотографии на память".
17.05 "Петербургские сюжеты".
17.40 Новое кино.
18.05 "Российский курьер".
18.45 Школа М.Лавровского.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Время музыки".
20.20 "Осенние портреты".
20.45 После новостей...
21.05 "Большие перемены".
21.55 Музеум.
22.20 Посвящается Якову Брюсу.
22.40 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Худ. фильм "Огонь во тьме".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Россия молодая".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 "Магические приключения".
16.15 Мультсериал.
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу" Я сама".
18.20 Из жизни женщин.
18.40 "На пороге взрослости".
19.25 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.00 Праздник в вашем доме.
21.35 "Помешанный на любви".Комедия.
23.15 День области.
23.25 "Воришки".Мелодрама.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Киноконцерт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Дерзкие и красивые".
19.25 "Клуб "Белый попугай".
19.50 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Акапулько".
21.30 Высокая мода.
21.40 "Тайна Сахары". 4-я серия.
22.35 Спортивная программа.

•• Пятница, 9 апреля ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.45 Видеокурс английского языка.
10.10 Уроки Н.Новожиловой.
10.35 Усадьба.
11.10 Новые имена.
11.20 "Ветер в спину".
12.10 Сделано в Беларуси.
12.25 Королевская охота.
13.10 "Твори добро". Док.фильм.
14.00 Бон тон.
14.30 Греко-римская борьба.
15.10 "Чародей-2. Страна Великого Дракона". 6-я серия.
15.35 Судьба моя и надежда.
16.00 Регион.
16.25 "Риск-версия".
17.15 "А музыка звучит..."
17.35 Наш край.
18.05 "Ветер в спину".
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с нами..." Ректор Высшего колледжа связи М.Баркун.
19.40 Международные спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Т.Коллет и Р.Грифитс в трагикомедии "Свадьба Мюриэль".
23.45 Криминальная хроника.
23.50 Белорусский хит-парад.
0.05 Видимо-невидимо. "Грэмми-99".

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Программа "Мы".
9.55 Мультфильм.
10.10 В поисках утраченного. Э.Гарин.
10.50 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Сериал "Космическая полиция".
14.40 Фильм-сказка "Домовик и кружевница".
16.00 "Во имя любви".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Играй, гармонь любимая!
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 "Рихтер, непокоренный". Часть 1-я.
22.15 Тема недели.
22.30 "Рихтер, непокоренный". Часть 2-я.
23.50 Приключенческий фильм "Ожидание полковника Шалыгина".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
6.20 У всех на устах.
6.45 Телеигра "Программа передач".
7.15 Тысяча и один день.
8.15 Дежурная часть.
8.35 Телемагазин.
8.50 Товары — почтой.
9.00 "Санта-Барбара".
9.45 Музыка, музыка...
10.00, 16.00, 19.00, 22.50 Вести.
15.15 "Кострома". Мультфильм.
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Гомеопатия и здоровье.
17.10 "Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона".
18.25 "Мистер Бин — черная змеюка - II".
19.40 Подробности.
19.55 "Аншлаг" и К°.
20.55 Музыкальный ринг.
22.35 Дежурная часть.
23.20 Худ. фильм "Лицом к лицу".
1.20 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Черная дорога". Док. фильм.
8.15 Консилиум.
8.40 "Под сенью дружных муз".
9.00 "Большие перемены".
9.50 "Вишневый сад". Три версии.
10.50 "Российский курьер".
11.40 После новостей...
12.00 Рядом с тобой.
12.20 П.Чесноков. "Россия православная".
12.45 "Истоки".
13.00 "Кто там..."
13.45 "Время музыки".
14.15 "Без визы".
14.30 "Реквием". Скульптор В.Сидур.
15.00, 17.30 Новости.
15.05 "Лукоморье".
15.25 "Четыре танкиста и собака".
16.20 "Свой остров". Док. фильм.
16.35 Г.Писаренко и А.Мельников исполняют песни Ф.Шуберта.
17.00 "Петербургские сюжеты".
17.40 Страна Фестивалия.
18.05 "Полюбил я тебя, моя радость..." А.К.Толстой.
18.45 Художник Р.Семашкевич.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Вспоминая Уланову". Премьера.
20.40 После новостей...
21.00 "Большие перемены".
21.50 "Поэтический театр М.Козакова".
22.20 "Pro memoria".
22.30 Романсы С.Рахманинова исполняет Е.Образцова.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Худ. фильм "Валерий Чкалов".
10.45 Мультфильм.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Россия молодая".
13.30 "Арина".
14.20 "Сегоднячко".
15.30 "Магические приключения".
16.15 Мультсериал.
16.30 Впрок.
16.55 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.00 Родительский час.
14.40 ДАО.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Рассказы о животных".
18.00 "Белоснежка".Мультфильм.
18.25 "Полиция Лос-Анджелеса".
19.05 "Исчезающий мир".Док.-фильм.
19.35 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 [illegible]
21.00 Астро-дайджест.
21.10 Праздник в вашем доме.
21.45 "Поворот". Триллер.
23.40 День области.
23.55 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму—60".
18.57, 20.57 Прогноз погоды.
19.00 "Иллюзия убийства".
19.45 "Поздравления".
20.45 Мультфильм.
21.00 "Альфред Хичкок представляет".
21.40 Комедия "К-9, или Собачья работа".
23.15 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 10 апреля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Мультфильмы.
9.55 "Сегодня с вами..." Главный ветеринарный врач Центрального района г.Минска Петр Орехов.
10.20 Здоровье.
10.45 Вершина мира.
11.10 Компьютерный полигон.
11.35 "Все нормально, мама!"
12.10 Книгосбор.
12.40 Международные спортивные новости.
13.00 Новые имена.
13.10 "Династия-2. Семья Колби".
13.55 Родовод.
14.25 Олимп.
15.10 Уроки Н.Новожиловой.
15.35 Познай себя.
16.00 "Приглашение".
16.30 Парламентский вестник.
17.00 "Это моя работа". Паркетчик.
17.30 КВН. 1/8 финала "Евролиги".
19.00 "Лучший предприниматель 1998 года".
19.40 Из достоверных источников.
20.00 Новые имена.
20.05 Бездельник.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Спортлото.
21.45 Белорусский хит-парад.
21.55 Худ.фильм "Иисус"(США).
23.55 Праздничное богослужение на Пасху из Минского кафедрального Свято-Духова собора.

ОРТ

7.00 Худ. фильм "Житие Александра Невского".
8.25 Слово пастыря.
8.45 Домашняя библиотека.
9.00, 14.00, 17.00 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.40 Песня-99.
12.25 Фильм "В той стране".
14.15 "Цивилизация".
14.45 В мире животных.
15.25 Умницы и умники.
15.50 Мультфильм.
16.15 Как это было. "Звездные войны". 1959 год.
17.15 "Чудо Благодатного Огня". Прямой эфир из Иерусалима.
17.40 "Чтобы помнили..." Владислав Дворжецкий.
18.20 А.Баталов, М.Ульянов, Л.Савельева, В.Дворжецкий в фильме "Бег". Часть 1-я.
20.00 Время.
20.40 "Бег". Часть 2-я.
22.30 Пасха Христова. Трансляция богослужения из Богоявленского кафедрального собора.

"РОССИЯ"

7.00 "Мальчики". Худ. фильм.
8.30 Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 Сам себе режиссер.
10.05 "Сто к одному". Телеигра.
10.50 Любовь с первого взгляда.
11.15 Золотой ключ.
11.30 Домашние хлопоты.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 Неделя власти.
13.55 Религиозная драма "Мать Иисуса".
15.20 "Игуменья Серафима". Док. фильм.
16.00 "Русская тайна". Док. фильм.
17.05 Моя семья.
18.00 Национальный музыкальный фестиваль "Площадь звезд-99".
19.35 Мелодрама "Все будет хорошо". 1-я и 2-я серии.
22.05 "Сошествие Благодатного Огня". Видеофильм.
22.30 "Пасха Христова". Трансляция торжественного богослужения из Богоявленского кафедрального собора.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 "Пасха в Европе".
9.50 К 95-летию В.Меркурьева. "Небесный тихоход". Худ. фильм, 1945 г.
11.00 Ток-шоу "Наобум". А.Збруев.
11.30 "...И обо мне вспомянет". Потомки Пушкина на псковской земле.
12.20 "Великие дворцы мира".
12.45 Солист и дирижер М.Плетнев.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Сцены из драмы М.Лермонтова "Маскарад". Телеспектакль.
15.20 "А прошлое кажется сном..."
15.50 Международное обозрение.
16.35 "Очевидное - невероятное.
17.00 Белла.
17.30 Новости.
17.35 "Рассказы старого сплетника".
18.00 Музыкальный антракт.
18.20 "Дом поэта". М.Волошин.
19.15 Чудо-сказка.
19.35 "15-й подъезд".
20.05 Андрей. Вспоминая артиста.
21.20 Музыка И.Брамса и Ф.Шопена.
21.30 "Судьба, судьбою, о судьбе".
23.30 Трансляция Пасхального богослужения.

НТВ

7.00 Детектив "Петровка, 38".
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 Впрок.
9.55 "Мико—инопланетянин" (США).
10.25 Телеигра "Пойми меня".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Российский хоккей на НТВ. Финал. 3-й матч.
14.30 "Русский век".
15.15 "Она написала убийство" (США).
16.10 Суд идет.
17.00 Дог-шоу "Я и моя собака".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Анастасия".Мультфильм.
19.05 С любовью.
20.30 Телемагазин.
20.40 "Жизнь этого мальчика".Мелодрама.
22.40 Астро-дайджест.
22.50 Диск-канал.
23.20 "Надежда и слава".Худ.фильм.

2 КАНАЛ

15.00 "Сладкое насилие". Худ. фильм.
16.30 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Ренне-ром".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Родственные узы".
21.50 Высокая мода.
21.55 "Смерч". Худ. фильм.
23.40 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 11 апреля ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Города мира"(США).
8.30 Мультфильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Я рисую".
9.25 "Вас вызывает Спортландия".
10.25 Туробъектив.
10.50 "Все нормально, мама!"
11.25 Белорусский дом.
11.55 Арсенал.
12.20 Международные спортивные новости.
12.40 Сделано в Беларуси.
12.55 Телевизионный Дом кино.
13.20 "Путь". Видеозарисовка.
13.30 Поздравление Митрополита Филарета с праздником Пасхи.
13.40 Новые имена.
13.45 "Династия-2. Семья Колби".
14.30 Сельчане.
15.10 "На волне взаимопонимания".
15.55 Футбол. Чемпионат Республики Беларусь. Высшая лига. "Шахтер"(Солигорск) — "Динамо"(Минск).
17.55 Сущность.
18.25 Зорная ростань.
18.50 Новые имена.
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 "Карамболь" с участием Т.Васильевой.
21.25 Трагикомедия "Свадьба Мюриэль".
23.10 Премьера песни.
23.20 Авто-парк.
23.30 Лика Ялинская в программе "Новая коллекция".
24.00 Чемпионат мира по автогонкам "Формула-1". Гран-при Бразилии.

ОРТ

7.00 Худ. фильм "Сережа".
8.15 Новости спорта.
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.05 Утренняя звезда.
10.50 "Ералаш".
11.05 Служу России!
11.35 Играй, гармонь любимая!
12.00 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.15 Клуб путешественников.
15.05 Ф.Громова в программе "Женские истории".
15.40 "Дисней-клуб":"Тимон и Пумба".
16.05 "Дисней-клуб":"Аладдин".
16.35 "Колесо истории".
17.20 Приглашает Концертная студия Останкино. Евгений Матвеев.
18.20 Худ. фильм "Любить по-русски".
20.00 Время.
20.30 Худ. фильм "Вокзал для двоих". 1-я и 2-я серии.
23.05 Новости культуры.
23.20 Футбольное обозрение.
23.50 Мартин Шин в фильме "Четвертый волхв".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильмы.
7.30 Служу Отечеству.
8.00 Сельские вести.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 "Устами младенца". Телеигра.
10.00 "Аншлаг" и К°.
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Неделя в Санта-Барбаре".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 "Великая Пасхальная Вечерня".
17.00 Старая квартира. Год 1983-й.
18.00 Совершенно секретно.
19.00 Зеркало.
20.00 Кинокомедия "Приходите завтра".
21.50 Г.Горин, И.Бортник и братья Мищуки в программе "Фрак народа".
22.45 Дежурная часть.
23.10 Н.Кински в фильме "Ночное солнце".

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Консилиум.
9.45 Книжный кладезь.
10.00 Программа мультфильмов.
11.10 В тридевятом царстве.
11.35 "И услышу вас". Док. фильм.
12.10 "Великие дворцы мира".
12.35 "Так хорошо, что любо". Народное представление.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 "Пятнадцатилетний капитан". Худ. фильм.
15.05 "Видеопоэзия".
15.15 "Звезды мира — детям".
16.05 Александр Тихонов.
16.35 Про фото.
17.00 "Христос Воскресе". Док. фильм.
17.30 Новости.
17.35 "Колымское устье". Док. фильм.
17.45 Библиотека утопий.
18.10 "Судьба, судьбою, о судьбе".
19.00 Чудо-сказка.
19.15 Мультфильмы.
19.45 "Свидание с Сильви Гиллем".
21.20 "Дом актера".
21.45 Загадка архива Мандельштама.
22.05 Сборник короткометражных фильмов Д.Гриффита № 5.
23.00 Хамелеон.

НТВ

7.00 Л.Малеванная и Л.Дуров в фильме "Весенние перевертыши".
8.30 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Худ. фильм "Чужая родня".
11.15 Большие деньги.
11.40 "Жизнь замечательных зверей".
12.10 Алла Пугачева в фильме "Женщина, которая поет".
13.35 "Любовные истории, которые потрясли мир". "Ава Гарднер и Говард Хьюз".
14.05 "Арина".
15.30 Футбол. Чемпионат России. "Алания" (Владикавказ) — ЦСКА (Москва).
17.30 Итоги. Предисловие.

2 КАНАЛ

15.00 "Слишком молода, чтобы умереть". Худ. фильм.
16.25 "Ералаш".
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 Мультфильмы.
19.00 "Анатомия катастрофы": "Вулкан". Док. фильм.
19.50 "Секретные материалы".
20.35 Мультфильм.
20.40 "Пляж".
21.25 Высокая мода.
21.30 Худ. фильм "Первый рыцарь".
23.45 Спортивная программа.

ВАНДРОЎКА ЗА КРАТЫ

СУЧАСНЫ ЛЕТАПІС

Андрэй МЕЛЬНІКАЎ

Працяг.
Пачатак у папярэдніх нумарах

Ізноў – «адзін-восем» На гэты раз па аднаму дзёргаюць да «кума» (дзьверы насупраць). «Кум» вырашае, у якую хату зьмясьціць зэка, аб чым зэк даведваецца ўжо пры засяленьні.

Са слоў зьняволеных, «кума» два. Сёньня – ветлівы, культурны старлей. Манерамі нагадвае гаўцянскага Шумейку (па адных методыках вучыліся?).

Пытаньні пра прычыны пасадкі. Адказваю. Кажу пра вымушаную галадоўку, калі не атрымаю прыстойных умоваў існаваньня. Прашу чыстую паперу, каб напісаць (сукамэрнікі парэкамэндавалі) «Жалобу на изменение меры пресечения» ў суд Ленінскага раёна Горадні, у якім знаходзіцца турма. Тлумачу, што маю сям'ю, пра якую абавязаны клапаціцца, статус, які абавязаны падтрымліваць і работу, якую за мяне ніхто ня зробіць, што кідаць усё гэта, каб хавацца ад сьледства – ня маю намеру й ня буду. Аргумэнтавана, лягічна і наіўна. Амаль кожны, патрапіўшы за краты, кажа нешта падобнае. Яго слухаюць, яму ківаюць, і ўсё ідзе далей, як ідзе.

Паперу атрымліваю. Скаргу пішу па-беларуску. Калі зачытваю ў камэры, што атрымалася, ізноў чую прыемны подых славы. Камплімэнты з нагоды стылю і аргумэнтацыі.

Мастацкасьць у зэкаўскім асяродзьдзі цэніцца. Тут любяць складаныя абароты і чытаюць больш (па магчымасьці), чым на волі. Бадай, адсюль – кніжнасьць і архаічнасьць маляваў, адзначаная, дарэчы, і дасьледчыкамі замежных турмаў. Зэкі паважаюць і цэняць умелых расказчыкаў, «казачнікаў». Асаблівай павагай карыстаюцца мастакі. Ня толькі спэцыялісты па «масьцях«. Калі ты маеш здольнасьці рабіць партрэты, іконы (зэкаўскае стаўленьне да Бога больш паважлівае, чым у свабодных людзей), расьпісваць «марачкі», проста якасна перамалёўваць да прытрымваецься паняцьцяў – прыстойнае жыцьцё за кратамі ў цябе будзе. Мой добры знаёмы і цікавы мастак Барыс Іваноў, «заляцеўшы» ў часы «сярэдняга Брэжнева» сямнаццацігадовым на пяць год «усілка» (узмоцненага рэжыму) за бойку з народным дэпутатам, які прыставаў да яго дзяўчыны, за гэтыя пяць год якасным чынам падрыхтаваўся да паступленьня ў мастацкую акадэмію.

Са слоў Інтэлігента, на турме можна навучыцца чаму заўгодна, ня толькі замежным мовам, пра якія запытваю. Было б жаданьне. Здольны і валявы чалавек месца сябе знойдзе і будзе дасканаліцца.

Дванаццаць гадзін. Абед. Гарохавы суп. Вельмі вадкі, але рэшткі гарошын трапляюцца. Ямо тымі-ж вёсламі, што і ўраньні. Другое кладзецца ў тыя-ж шлёмкі. Кожны дзень тыдня ў Гарадзенскай турме мае сваё меню. Яно паўтараецца пакуль адпаведны прадукт не зьнікае з запасаў.

З раніцы – заўсёды кашы (ячневая, грэчка, пшонка, аўсянка, ці іх сінтэз) на камбіжыры і «чай».

Абед таксама з двух блюд. Першае – шчы, боршч, расольнік, суп гарохавы, ці яшчэ які. Бывае – зь мясам, а зазвычай – з салам. Па словах зэкаў, у супе абавязкова павінны быць тры бульбіны, калі іх няма – многія хаты «кіпежуюць». Але, калі хапае атаварак і дачак – можна не кіпежаваць і на пустой вадзе. Другое – пюрэ з бульбы, пярлоўка, гарох, мяшаны з кашай, тушаная капуста. Жнівень-кастрычнік – часьцей бульба, пазьней – пярлоўка. Пару разоў па восені дадаткова даюць кіслыя памідоры.

Паміж абедам і вячэрай прыносяць цукар: па 20г на нос. Па сьвятах і нядзелях прыкладна тады-ж нясуць хлеб.

Вячэра – уха, суп з пад рыбы, суп з рыбнымі рэшткамі (накшталт «анюціных вочак» часоў блякады й грамадзянскай вайны), суп з пад гароха, капуста тушаная, пюрэ з бульбы. Зрэдку – каша.

У жніўні-верасьні празь дзень, у кастрычніку-лістападзе – раздва на тыдзень, узімку – штодня. Пасьля вячэры даюць рыбу. У крыху салёным выглядзе. З дапрацоўкай – рэч найсмачная. У нашай хаце традыцыю дапрацоўкі рыбы прапаноўваю я.

Ну і пасьля вячэрняй праверкі па буднях разносяць хлеб.

Дыетчыкі і «малышы» (непаўналетнія) атрымліваюць больш. У «малышэй» порцыя цукру 40г і сьметанковае масла. Дыетчыкі могуць мець прадукты крыху лепшай якасьці. Але бесьперапынна на дыеце не трымаюць.

Спачатку я фіксую меню ў сшытак. Пасьля запісы даводзіцца спаліць (памятаеце пра мэтазгоднасьць рэчавых ахвяр?). Па калорыях, палажняка дастаткова для жыцьцядзейнасьці. Але зусім ня лішнія на турме «атаварка» і дачкі.

Неасуджаны зэк мае права за месяц атаварыцца на суму мінімальнага заробку (калі ёсьць грошы на турэмным рахунку, а пакласьці іх туды можа хто заўгодна) з турэмнай крамы (ходзіць кабеціна са сьпісам тавару й коштамі, а ты – пазнач, што жадаеш набыць), атрымаць праддачку (да 8кг), дачку рэчавую (да 50кг) і дачку мэдыцынскую.

Найболей цэняцца ў «дачцы» гарбата і цыгарэты. І першае й другое проста памяняць на менш якаснае па шляху да «хаты». У паперцы зэк расьпісваецца за «чай», а які сорт даслалі, даведваецца толькі на «свіданцы» ці ад адваката. Хто ня любіць якасную «халяву»?!

Традыцыйны для дачак «кабанчык». Яго асноўная вартасьць – магчымасьць доўгага захаваньня. Ад шматлікіх інфэкцыяў засьцерагае часнык. Астатняе – на аматара. На Гарадзеншчыне прынята піць каву, рабіць хатнія кілбасы, паляндвіцу. Упрыгожваюць закратную ежу сыр, сьметанковае масла, арэхі, разынкі, мёд, шакаляд, сухія малочныя сумесі й сухафрукты, цукар.

Хаты, дзе не атрымліваюць дачак, завуцца «галяковымі». А ёсьць заможныя – дзе фінансы (і «дапамога сьледству») утвараюць бяздоннае багацьце.

З атаварак набываецца алей, маргарын «Рама», павідла, цукеркі, цыгарэты, згушчонка, вафлі, печыва і гаспадарчая драбяза: мыла, зубная паста, стрыжні, сшыткі, асадкі...

Захоўваюць прадукты зазвычай «на рэшцы» і на вакне, паміж шыбамі. У халодны сэзон там мікраклімат лядоўні, а ў цёплы – засьцерагае ад хатняй жамяры.

Пасьля абеду мне й малому ў чорным дастаецца яшчэ па кавалку сала з цыбуляй (калегі пакінулі ўчора тым, хто спаў). Хлопец распраўляецца хутка, я-ж, расьцягваючы задавальненьне, спалучаю ежу з газэтай. Як на волі. Здаецца, усё ў парадку, але... нейкае нядобрае напружаньне «сотчыка». Праз пару хвілін ён не вытрымлівае: запытваецца, калі я скончу ежу, бо да «разброскі па хатах» хоча «схадзіць на дальняк».

Адзін з істотных момантаў паняцьцяў: спраўляць патрэбу пад час ежы ў хаце нельга, як і пускаць газы. Парушэньне – сур'ёзны «касяк», за які, бывае, і «апускаюць». А ўрэшце – залежыць ад калектыву.

Найвялізная колькасьць «касякоў» – у паняцьцях «малышэй». Сфармаваныя ў ВТК (выхаваўча-працоўных калёніях), іх паняцьці заснаваныя ня столькі на жыцьцёвым, колькі на чужым, часам уяўным вопыце. «Малышы» пазьбягаюць чырвонага («петушынага») колеру, рэчаў, што падаюць на падлогу (яны «кантачацца» – робяцца адвержанымі), гаспадарчага мыла... Мэтадам звычайнай правакацыі іх лёгка адвадзіць ад сала (сала – х.. сасала), ад кілбасы (на х.. падобна). Адылі гэтыя вычварэньні пераносяцца імі ў дарослыя калектывы і, бывае, моцна канфліктуюць з тамтэйшымі паняцьцямі. А там ужо перамагаюць мацнейшыя й падлейшыя.

Каб неяк арганізаваць «малышэй» у патрэбным для сябе кірунку, турэмшчыкі падсяляюць у «малышовыя хаты» «выхавацеляў». Гэта – вопытныя, але «ссучаныя» зэкі. Яны дабрасумленна вучаць «малышоў» «паняцьцям», разьбіраюць іх канфлікты, дапамагаюць у складаных пытаньнях і так-жа дабрасумленна працуюць на «кума»: выведваюць падрабязнасьці спраў і колы сяброў даверлівых хлопцаў. Па Гарадзенскай турме ходзіць показка, што «выхавацелем малышэй» быў і эстрадны сьпявак «наркаман» Аляксандар Рыгоравіч Ціхановіч. Ну ды міты й паданьні грунтуюцца ня толькі на рэаліях.

Працяг у наступным нумары

Гандаль скончыўся альбо яшчэ пачнецца: цяжка меркаваць па здымку (дарэчы, гэтыя й іншыя фота нумара належаць IREX). Аднак характэрная карцінка схоплена дакладна: калі галадуюць сабакі, у якіх ужо няма сілаў падняцца, значыць у грамадстве сапраўды няўтульна і небясьпечна...

ШЭРАЯ КНІГА МОВЫ

ПРАЕКТ ТБМ

1. Раманаў Анатоль Пятровіч – начальнік Магілёўскага абласнога ўпраўленьня адукацыі да 1995 года. З гэтым чалавекам зьвязаная гісторыя задушэньня ідэі стварэньня ў Магілёве беларускага ліцэю. Такая ідэя была вылучана ў 1989 годзе на ўстаноўчай канфэрэнцыі гарадзкой філіі ТБМ. Тагачасны начальнік упраўленьня Г.Пятроўскі прыхільна паставіўся да ідэі. Падтрымка была і з боку старшыні аблвыканкама М.Грынёва. У Магілёве пачаў працаваць нядзельны беларускі ліцэй як філія беларускага гуманітарнага ліцэю ў Менску. Аблвыканкам узяў на сябе аплату арэнды памяшканьня для ліцэя і вырашэньне некаторых іншых пытаньняў. Пачалася распрацоўка дакумэнтаў.

Але Г.Пятроўскага прызначылі намесьнікам міністра і працяг гэтай работы ТБМ ажыцьцяўляла ўжо з А.Раманавым, якому такі ліцэй чамусьці быў не патрэбны. Атрымаўшы распрацаваныя ТБМ паперы, ён перапрацаваў іх на свой лад і, не паказваючы кіраўніцтву ТБМ, ухіляючыся ад кантактаў зь ім, падаў іх на зацьвярджэньне ў аблвыканкам, «забыўшыся» запрасіць прадстаўнікоў ТБМ. Ім было потым паведамлена, што аблвыканкам не зацьвердзіў прапанову. Пазьней М.Грынёў патлумачыў на запыт ТБМ, што яна ў пададзеным варыянце не магла быць зацьверджана, бо там патрабавалася стварэньне шматлікіх чыноўніцкіх пасадаў (як сказаў М.Грынёў, нахлебнікаў ліцэя).

Вынікам дзейнасьці А.Раманава на пасадзе начальніка ўпраўленьня сталася тое, што беларускага ліцэю ў Магілёве дагэтуль няма, амаль няма і беларускіх клясаў у школах. Затое створаны чатыры расейскамоўныя ліцэі, тры зь якіх маюць статус абласных. Гэта азначае, што ў гэтыя ліцэі прымаюцца навучэнцы школ з усёй Магілёўшчыны, у тым ліку зь вясковых школ зь беларускай мовай навучаньня. Чалавек, які трынаццаць-чатырнаццаць гадоў свайго жыцьця жыў у беларускамоўным асяродзьдзі, зрадніўся-зросься зь беларускай мовай, зь ёю зьвязанае яго сьвядомае і падсьвядомае жыцьцё, і вось у ліцэі яго мову пачынаюць пераломваць на расейскую. Так раней пераломвалі леваручных на праваручнасьць (з тым-жа вынікам), пакуль не зразумелі заганнасьці такога працэсу. У мове пакуль не зразумелі. Раманаўшчына працягваецца. Сёньняшні начальнік абласнога ўпраўленьня адукацыі В.Багданаў нічога зьмяняць не зьбіраецца. Але пра яго асобная гаворка.

Матэрыял падрыхтаваны абласной філіяй Таварыства Беларускай Мовы

АД РЭДАКЦЫІ.

Мы аддаем павагу ТБМ у яго́ным адстойваньні правоў роднае мовы, якія ў нашым рэгіёне, як і па ўсёй краіне, груба й пасьлядоўна абмяжоўваюцца існуючым палітычным рэжымам. Распачаўшы друкаваньне «Шэрае Кнігі Мовы», мы ня можам не заўважыць, аднак, ейную, так бы мовіць, канцэптуальную нявызначанасьць. Сапраўды, канкрэтны чыноўнік спрычыніўся да загубы добрай ідэі, зьвязанай з магчымасьцю набыцьця адукацыі на роднай мове. Але-ж, калі пералічваць ужо «рупліўцаў наадварот», то тагачасны «галава» вобласьці Грынёў – яскравы пэрсанаж для «Шэрае Кнігі», больш чым любы яго́ны падначалены. Рэдактар «ТМ», які ў той час кіраваў абласным тэлерадыёаб'яднаньнем, прысутнічаў на пачатку 90-х гадоў на адным з паседжаньняў аблвыканкама, прысьвечаным якраз праблемам паступовага пераходу навучальных установаў на беларускую мову навучаньня. (Нагадаем, што ў тыя гады такая праграма, распрацаваная Вярхоўным Саветам 12 скліканьня, пачала ажыцьцяўляцца).І ён быў сьведкам, як той-жа Грынёў абрынуўся з пагрозамі й абразамі на таго-ж Раманава. Прычынай была занадта хуткая, на думку Грынёва, пераарыентацыя некаторых школаў вобласьці з расейскае мовы на беларускую, да чаго спрычыніўся й Раманаў. «Ты куды вперёд бацькі палез! – шчыраваў Грынёў. – І брось крыўляцца! Гавары нармальна! Беларус мне выіскался!» (Раманаў на тым паседжаньні гаварыў па-беларуску).

Мы вядзем гаворку пра тое, што звычайны савецкі беларускі чыноўнік (а іншых пакуль няма) выканае любы загад, які прыйдзе «зьверху». Была «мода» на мову – яны вымушаныя былі ў той ці іншай ступені выконваць інструкцыі. Зьнікла «беларусізацыя» – зьніклі й чыноўныя захады ў гэтым накірунку. І ў кантэксьце сказанага, на нашае перакананьне, ніякай прынцыповай розьніцы паміж асобамі Грынёва, Раманава, Багданава ды абсалютнай большасьці іншых – няма. Таму, калі заносіць аднаго зь іх у «Шэрую Кнігу», а другога станоўча ўзгадваць у ёй-жа, гэты другой (асабліва калі ён яшчэ пры пасадзе) сёньня можа й пакрыўдзіцца...

ДАЛЁКАЯ І БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

НЕВЫПАДКОВЫЯ ПАМЫЛКІ

У мінулым годзе ў гарадзкім цэнтры культуры і вольнага часу ціха й непрыкметна прайшла прэзэнтацыя гісторыка-дакумэнтальнай кнігі-кронікі «Памяць. Магілёў». Пабачыла яна сьвет у менскім энцыкляпэдычным выдавецтве ў 1998 годзе (падпісана ў друк 15 лістапада 1997 г.) і да сёньняшніх дзён не зьявілася на паліцах кнігарняў. Кніга выкарыстоўваецца ў асноўным толькі як «падарунак» на ўрачыстасьцях. Яе наклад – 5.000 асобнікаў. Чаму ў Магілёве нельга свабодна набыць гэтую кнігу?

Альбо гэта – працяг «тайнае» падрыхтоўкі кнігі да выданьня, адсюль і «тайнае» распаўсюджваньне? Па словах сябра гарадзкой камісіі па стварэньню кнігі С.Бяспанскага, ён пабачыў ейны зьмест толькі непасрэдна перад друкам. Супрацоўнікі Музэя гісторыі Магілёва здолелі атрымаць частку машынапіснага рукапісу кнігі ў гарвыканкаме яшчэ напрыканцы 1992 году й толькі на адзін дзень. І... жахнуліся ад вялікай колькасьці памылак і недакладнасьцяў. Свае заўвагі яны выказалі ў адмоўнай рэцэнзіі на гэтую частку рукапісу. Адмоўную рэцэнзію на тэкст кнігі даў і нябожчык прафэсар М.Ткачоў. Наколькі былі ўлічаныя гэтыя заўвагі – бачна па зьмесьце кнігі. Але, на маю думку, спэцыялістам (ды й аўтарам артыкулаў) кнігу (гранкі) перад выданьнем не паказвалі. Чаму? На гэтае пытаньне можа адказаць удумлівы чытач.

Кніга, прызначаная ў першую чаргу для школьнікаў і навучэнцаў, уносіць шмат блытаніны. Справа, нават, ня ў поглядах і падыходах стваральнікаў гэтае кнігі, хаця і выклікае непаразуменьне падбор матэрыялаў. Кнігу нельга шырока рэклямаваць з-за шматлікіх памылак і недакладнасьцяў. Яна папросту зьдзіўляе сваёй выдавецкай неахайнасьцю, што неўласьціва энцыкляпэдычным выданьням.

Нягледзячы на тое, што ва ўступе напісана, што кніга « – вынік шматгадовай нястомнай працы дзесяткаў, соцень людзей...» (стар.17), большасьць дакумэнтаў па сярэднявечнай гісторыі Магілёва проста перадрукаваная з кнігі «Белоруссия в эпоху феодализма», аж но 1960 года выданьня. У вартыкуле бяз подпісу пад назвай «Магдэбурскае права. Што зьмянілася ў жыцьці гараджан» (стар.47-48) распавядаецца толькі пра падаткі і павіннасьці гараджан, і нічога пра сыстэму гарадзкога самакіраваньня. Ніякіх тлумачэньняў, чаму гараджане вялі змаганьне за атрыманьне прывілею на Магдэбурскае права, чаму лічылі яго сымбалем волі, шляхам да эканамічнага й культурнага росквіту. Б.Сідарэнка на стар.38 піша: «У лютым 1661 года горад здалі». Каму? За што? А можа, гэта вяртаньне? Ніякіх параўнаньняў і тлумачэньняў. Ён-жа а стар.37 дае станоўчую ацэнку таму, што магілёўцы «дабраахвотна здаліся» маскоўскаму войску. Ці ёсьць розьніца ў гэтых «здачах», ці не? Незразумела. Ды наогул, на маю думку, артыкулы Б.Сідарэнкі – гэта перапіска з даведніка «Могилев» (Мн.,1990г.) у перакладзе на беларускую мову, бо вельмі падобна. На стар. 192 зьмешчаны ўспаміны М.Гардзіна – «старэйшага жыхара Магілёва», які, па яго словах, быў прывезены ў Магілёў у 20-х гадах маленькім дзіцяткам. Ён апісвае горад пачатку 20-х як вялікую вёску, забудаваную ў асноўным драўлянымі дамамі... Гэта, безумоўна, цудоўна ўпісваецца ў савецкую канцэпцыю гаспадарчага й культурнага росквіту горада ў наступныя гады. Але-ж і да сёньняшніх дзён захавалася мураваная забудова (XIX-пач.XX ст.) сучасных вуліц Ленінскай, Лібкнехта, Першамайскай, Камсамольскай, Лазарэнкі ды інш. У музэях маюцца фотаздымкі канца XIX -пач. XX ст., на якіх бачна, што практычна ўвесь цэнтар горада быў забудаваны 2-3 павярховымі мураванымі дамамі... На стар. 194 прыводзіцца лічба насельнікаў горада ў 1927 г. – 50.219 чалавек, нічога сабе вёска! М.Гардзін сьцьвярджае, што мост на Лупалава быў драўляным. Гэта недакладнасьць, прычым яна супярэчыць іншым зьвесткам у тэксьце кнігі. Так, З.Яцкевіч на стар.124 распавядае пра гэты мост на драўляных палях, але з металічных канструкцый (захавалася фота). Мост быў зьнішчаны толькі ў 1944 годзе.

Ды навошта было друкаваць успаміны Гардзіна, калі на час напісаньня кнігі быў яшчэ жывы Сакалоў, карэнны магілёвец, які нарадзіўся ў 1896 годзе (!), вядомы тым, што ў 70 год пайшоў працаваць на ВА «Хімвалакно». Сакалоў добра памятаў Магілёў, як да рэвалюцыі, так і пасьля, але яго станоўчыя расповяды пра дасавецкі Магілёў відавочна ня ўпісваліся ў канцэпцыю кнігі.

На стар.5 стаіць год наданьня гораду Магдэбурскага права – 1575, на самой справе – 1577. На стар. 34 намаляваны гарадзкі гэрб 1577 года, подпіс пад якім сьведчыць, што ён 1557 (?) года. У тэксьце побач яго – ўжо 1577 год. З гэрбамі ў кнізе наогул праблема. На стар. 91 згодна подпісу зьмешчаная выява гэрбу Магілёва 1781 года, на самой справе гэта гэрб 1661 года, у тэксьце-жа апісаньне гэрба 1781 года. І паспрабуй разьбярыся! На стар. 172 наогул «пэрл»: «У пачатку савецка-польскай вайны 1910 года Магілёў стаў прыфрантавым горадам» (аўтар артыкула М.Лысенка).

На стар. 98-99 аўтар І.Куксін піша пра бітвы, у якіх бралі ўдзел жаўнеры Магілёўскага палка. І ні слова, што яны падаўлялі нацыянальна-вызваленчыя паўстаньні палякаў і беларусаў 1830-31, 1863-64гг., прымалі ўдзел у падаўленьні Вугорскай рэвалюцыі 1849 года. На стар. 104-105 матэрыял пра паэта А.Пушкіна ў Магілёве ўзяты з кнігі Д.Сімановіча, выдадзенай у 1977 годзе. Існуе пазьнейшае выданьне, у якім удакладненая дата наведаньня паэтам нашага гораду. Ды й навошта падаваць успаміны А.Распопава, напісаныя праз 40 год пасьля гэтае падзеі? Бо чытаючы іх, ніколі ўжо больш ня трапіш да паштовае канторы, у якую йшоў паэт. Справа ў тым, што, суадносячы назовы вуліц па Распопаву з сучаснымі назвамі гарадзкіх вуліц (прыведзеных на стар. 488-489), чытач атрымае адно «бэлібэрду».

На стар. 139 сьцьвярджаецца, што архітэктурны ансамбаль Губэрнатарскай плошчы (цяпер Савецкая) быў разбураны ў гады вайны 1941-1945 гг. У мінулым годзе выйшла кніга «Страчаная спадчына», у якой маюцца фотаздымкі плошчы пачатку 1950-х гадоў, захаваліся выявы Багаяўленскага Сабору й Ратушы 1952 года. Дык хто хлусіць?

Дарэчы, у кнізе нічога не гаворыцца пра стварэньне й дзейнасьць Беларускага нацыянальнага камітэта, пра агульнагарадзкі сход у ліпені 1918 года, які праходзіў у будынку сёньняшняга краязнаўчага музэя й на якім было падтрымана ўтварэньне БНР. Нічога не сказана ў адпаведным разьдзеле пра існаваньне нацыянальных школ, культурна-асьветных установаў, партыяў і арганізацыяў нацменшасьцяў у 20-я гады. На стар. 190 засьведчана: «зьнішчаныя некаторыя помнікі» ў 20-30-я гады. Але з гэтага пераліку сапраўды некаторыя зьнішчаныя пасьля 1945 года! Пра масавае зачыненьне цэркваў і сінагогаў у 1929-30 гг. на стар. 91 напісана наступнае: «зачынены Барыса-Глебская, Пакроўская і Лупалаўская цэрквы, 2 сінагогі...» Па-першае, што гэта за Лупалаўская царква? У тым раёне існавалі Петра-Паўлаўская і Троіцкая. Па-другое, згодна публікацыі дакумэнтаў з Магілёўскага архіва («Магілёўская даўніна», 1996 г.) толькі за 1929-30 гг. было зачынена 8 сінагог! Нічога не гаворыцца пра спробу перайменаваньня гораду ў 20-я гады! (Аўтар артыкулу пра Магілёў 20-30-х гг. А.Косьцераў).

Варварскі налёт савецкай авіяцыі на горад, у выніку якога быў значна зруйнаваны цэнтар Магілёва, пашкоджаныя культавыя будынкі (былі арыенцірамі для бамбаваньня), знайшоў сваё адлюстраваньне ў артыкуле Б.Гардзеева ў наступных словах: «Масавы налёт на Магілёў савецкіх бамбардзіроўшчыкаў і іх дакладныя ўдары па важных аб'ектах і месцах дыслакацыі гітлераўскіх часьцей і падразьдзяленьняў» (стар.242). Мала зьвестак у кнізе пра габрэйскае «гета» ў Магілёве, пра лупалаўскі канцлягер. Нічога не гаворыцца пра адкрытыя царквы ва ўмовах гітлераўскай акупацыі.

На стар. 485-488 прыводзіцца сьпіс помнікаў, бюстаў, мемарыяльных дошак у Магілёве. Вельмі падрабязна пералічаныя дошкі, прысьвечаныя: ЧК, савецкім партыйным дзеячам, рэвалюцыянэрам і г.д. У гэтым пераліку няма дошак, прысьвечаных Г.Каніскаму і С.Собалю. Можа, аўтары пра іх ня ведалі? Аднак на стар. 81 – фота дошкі Собалю, на стар.84 – фота дошкі Каніскаму, на стар. 433 апісваецца адкрыцьцё дошкі Каніскаму! Гэта не адзінкавыя недакладнасьці. Так, на стар. 485 адзначаны бюст М.Горкаму ў парку, але яго ўжо не было ў 1992 годзе; на момант напісаньня кнігі былі ліквідаваныя дошкі П.Лепяшынскаму й О.Шмідту на будынку былой СШ№3 па вуліцы Ленінскай.

На стар. 473 Т.Палажэнцава сьцьвярджае, што ў верасьні 1992 года гарвыканкам прыняў рашэньне аб стварэньні Музэя гісторыі Магілёва, аднак на той час ужо фармаваўся калектыў музэя. А рашэньне аб яго стварэньні было прынятае 16 ліпеня 1990 года. У 1995 годзе фонды музэя налічвалі некалькі тысячаў адзінак музэйных прадметаў. Аб гэтым аўтар мог бы даведацца ў супрацоўнікаў музэя і ўнесьці праўкі ў тэкст.

Кніга, як ужо адзначалася, была падпісаная да друку ў лістападзе 1997 года. На стар. 432, 434 маюцца спасылкі на статыстычныя паказчыкі эканамічнага разьвіцьця за 1995 год, а на стар. 435 наогул за 1997 год! Кніга ў той час яшчэ пісалася! Мяркую, што ўсе відавочныя памылкі й недакладнасьці ў ёй можна было выправіць загадзя, пры жаданьні, зразумела.

А.КРАСНАСЛАБОДЦАЎ,
гісторык

НЕВЫПАДКОВЫЯ ПАМЫЛКІ: ПРАЦЯГ ТЭМЫ

Дзякуй за гонар, але прыняць – не магу

Рэцэнзэнт, чыі меркаваньні аб кнізе «Памяць» вы толькі што прачыталі, даў гэтае выданьне рэдакцыі на некалькі дзён. Зь цікавасьцю пагартаў яе і аўтар гэтых радкоў. Значна менш дасведчаны ў пытаньнях гісторыі, я проста перабіраў старонкі кнігі, спыняючыся на знаёмых прозьвішчах або падзех. А ў канцы кнігі зьвярнуў увагу на выдавецкую рубрыку «Прадстаўнікі грамадзкасьці г.Магілёва, якія актыўна дапамагалі ў стварэньні кнігі «Памяць». Сярод мноства імёнаў, пазначаных у ёй, не паверыў толькі аднаму прозьвішчу. Свайму ўласнаму.

Мушу афіцыйна заявіць, што ніякага «актыўнага» і нават самага сьціплага ўдзелу ў стварэньні гэтага выданьня не прымаў. Наадварот: у свой час, здаецца на пачатку дзевяностых гадоў, рашуча адмовіўся ад удзелу ў падрыхтоўцы гэтай кнігі. З такой просьбай да мяне сапраўды зьвяртаўся галоўны ўкладальнік кнігі і старшыня гарадзкой камісіі па стварэньні гэтай гістарычнай хронікі Барыс Гардзееў.

Мы былі добра знаёмыя, былі колішнімі калегамі па «Магілёўскай праўдзе» (падчас ягонай візыты я працаваў старшынём аблтэлерадыёкамітэта, а Барыс Пятровіч ужо быў на пэнсіі і таму ўзяўся за стварэньне магілёўскай кронікі). Ён шукаў памочнікаў сярод тых, каго ведаў, каму давяраў як журналіст.

Мы паўспаміналі калегаў, колішнія рэдакцыйныя «байкі». Але-ж пра мой удзел у выданьні не дамовіліся. Я ведаў канцэпцыю кнігі, чуў пра яе яшчэ ў абкамаўскіх кабінэтах. Яна, гэтая канцэпцыя, на маю думку, не адпавядала часу, які пачынаўся. Праўда аб савецкай гісторыі і сыстэме, што выйшла тады на старонкі друку, на экраны тэлебачаньня і ў радыёэфір, давала магчымасьць кожнаму, хто не хаваўся ад праўды, многае пераглядзець, пераасэнсаваць, парааценіць. Асабліва гэта тычылася беларускай гісторыі, у якой нечаканыя «адкрыцьці» здараліся ледзь ня кожны дзень: магілёўскае паўстаньне Левановіча, бітва з расейскімі агрэсарамі пад Воршай, Курапаты і магілёўскі кар'ер каля мясакамбіната, бабруйскі дысыдэнт Кукабака і чарнобыльскія камуністычныя «тайны». Нарэшце, гэта быў час прадчуваньня і пачатку вяртаньня да нацыянальнай незалежнасьці...

Мы паразмаўлялі аб гэтым. Барыс Пятровіч Гардзееў сумленна сказаў, што новага прачытаньня гісторыі ў кнізе ня будзе, што яна будзе адлюстраваньнем пераважна савецкага погляду на савецкую-ж Беларусь.

У такой кнізе прымаць удзел я ня меў ніякага намеру і ніякага жаданьня. На тым разьвіталіся.

І раптам – чытаю сваё прозьвішча ў пераліку «актыўных прадстаўнікоў грамадзкасьці». Адкуль-жа што ўзялося? Аказваецца, Барыс Гардзееў скарыстаў у кнізе – дарэчы, без майго ведама і, зразумела, дазволу – мой нарыс пра Героя Сацыялістычнай працы чыгуначніка Віктара Дземянкова. Нарыс гэты быў апублікаваны ў кнізе «Дела их золотом горят», якая выйшла ў менскім выдавецтве «Беларусь» у ... 1976 годзе. Я дасюль памятаю героя гэтага нарыса, паравознага машыніста, цікавага чалавека, вартага вядомасьці і павагі. Я, тады малады журналіст «магілёўкі», імкнуўся перадаць чытачам сваё бачаньне, сваё адчуваньне неаднастайнасьці й багацьця жыцьця Віктара Дземянкова.

Але-ж цяпер нарыса свайго не пазнаў. Укладальнікі кнігі «Памяць» спросьцілі яго сюжэт, зьвёўшы працоўны ўчынак машыніста да бяздумнага «сацыялістычнага ўдарніцтва», да шчыраваньня героя выключна на груньце «преданности и верности». Да таго-ж укладальнікі кнігі на сваё стылёвае разуменьне адрэдагавалі аўтарскі тэкст, што значна пагоршыла і без таго ня надта, трэба прызнаць, літаратурны стыль аповяду. Нідзе ў сьвеце такая безцырымоннасьць не даруецца.

Аднак я не зьбіраюся дамагацца якойсьці сатысфакцыі. Для мяне дастаткова заявіць:

– Ад гонару «актыўнага ўдзельніка» стварэньня магілёўскай кронікі «Памяць» я адмаўляюся з той прычыны, што гэта – няпраўда. Ад подпісу пад нарысам «Першы крок» адмаўляюся з прычыны таго, што ў пададзеным выглядзе гэта ня мой тэкст.

І нарэшце таму, што як і раней, лічу канцэпцыю выданьня гісторыка-дакумэнтальных кронікаў гарадоў і раёнаў Беларусі састарэлай і недарэчнай, каб не сказаць – шкоднай. Патрабую улічыць гэтыя меркаваньні пры магчымых перавыданьнях магілёўскай кронікі «Памяць» (ад сёньняшніх ідэёлягаў краіны, на жаль, усяго можна чакаць).

... Прыйдзе час – яшчэ спрычынюся, калі дажыву, да ўдзелу ў кніжцы, якая распавядзе сапраўдную гісторыю нашага роднага кута. Без прыкрасаў, безь ідэалягічнай афарбоўкі, без выняткаў, без хлусьні. Такой як была. Такой як дасталася нам. Такой як перадасца спадчыннікам. З горкай праўдай і сьветлай надзеяй.

Як пакаяньне.

Генадзь СУДНІК

ТЭАТРАЛЬНАЯ ГАСЬЦЁЎНЯ «ТМ»

Нібы дыхаць чыстым паветрам...

Адначасовымі, але рознымі прэм'ерамі вызначыліся днямі абласны драматычны тэатар і гарадзкі народны. Нас зацікавіла беларуская імпрэза ў ГДК. Валяньцін Ермаловіч прадставіў гледачам спэктакаль па творах «Камэдыя» Каэтана Марашэўскага, беларускага драматурга 18 стагодзьдзя, і «Чорт і баба», знакамітай п'есе зачынальніка сучаснай нацыянальнай драматургіі Франьцішка Аляхновіча.

Галоўная дзеючая асоба імпрэзы – селянін Дзёмка. Ён гуляе з Чортам у заклад – мусіць маўчаць на працягу аднэй гадзіны. Зразумела, прайграе. Але замест сябе прапануе Чорту забраць у пекла спачатку Жонку, потым – Жыда і, урэшце, прайграўшы ў трэці раз – вымушаны ісьці ў пекла сам. Але Чорт кідае яго па дарозе, і разгублены, напалоханы Дзёмка крычыць што ёсьць моцы: «Куды-ж ісьці?!»

... У кароткай прадмове вітаньня гледачоў рэжысэр Валяньцін Ермаловіч, ён-жа бліскучы выканаўца ролі Жыда, нагадаў прысутным (у асноўным гэта была моладзь) пра тое, што нядаўна мы адзначылі 81-я ўгодкі нашай незалежнасьці, а ўсё яшчэ стаім, раскрыўшы раты, перад выбарам: куды ісьці? Відаць, Дзёмка – абразчык пэўнага тыпу Беларуса, якім даволі часта ў гісторыі апекаваліся розныя «спакусьлівыя і каварныя чэрці». (Дарэчы, Чорт у спэктаклі гаворыць па-расейску й сьпявае савецка-расейскія песьні. Дакладна, як у наш час гэтая «музыка» надакучліва і нахабна ліецца з усіх экранаў, эфіраў і музычных шапікаў).

Наступная сустрэча народнага тэатра з гледачамі заплянаваная на канец красавіка – пачатак травеня. Сачыце за абвесткамі каля Дому Культуры насупраць прыпынку грамадзкага транспарту «Унівэрмаг». Кожная візыта да Ермаловіча – нібыта глыток чыстага паветра.

Віктар СУДНІК

Беларусь у нас наперадзе

Днямі ў Віцебску прайшоў другі Калегіюм Задзіночаньня Беларускіх Студэнтаў. Нагадаю, што першы меў месца ў Горках. На яго былі запрошаны прадстаўнікі большасьці суполак з розных местаў Беларусі, у тым ліку й магілёўская суполка ЗБСу.

На пачатку Віцебскай суполцы быў уручаны зэбээсаўскі сьцяжок, асноўная адметнасьць якога – нацыянальныя колеры. (Гэта ўжо стала своасаблівай традыцыяй: кожная суполка, якая зьяўляецца гаспадаром сустрэчы, урачыста прымае гэтую маленькую сымбалічную часьцінку культурна-асьветніцкай прыналежнасьці да нашай старажытна-эўрапейскай нацыі).

У першы дзень працы ўдзельнікі Калегіюма выслухалі справаздачы аб дзейнасьці суполак з Гомлі, Полацку, Магілёву, Віцебску, Баранавічаў. Таксама выслухалі прадстаўнікоў Горак, сярод якіх былі ўжо вядомыя чытачам «ТМ» Дзяніс Бобікаў ды Анатоль Брыцін. (Нагадаем, што іх нядаўна выключылі з Горацкай Акадэміі за грамадзкую актыўнасьць). Калегіюм выказаў ім сваю маральную падтрымку.

Старшыня Рады Алесь Міхалевіч у сваёй прамове адзначыў посьпехі ў дзейнасьці суполак Віцебскай ды Полацкай і колькі крытычных заўвагаў на адрэсу сябраў з Гарадзеншчыны й Берасьцейшчыны. У вечары адбылася невялічкая імпрэза, на якой студэнты пазнаёміліся з творчасьцю Алена, маладога сьпявака з Полацку.

На наступны дзень прагучала справаздача міжнароднае камісіі Задзіночаньня ў асобе Аліны Шалінай, а таксама было разгледжана пытаньне аб правядзеньні Зьезда ЗБС, які мяркуецца склікаць сёлета.

Дзяніс НОВІКАЎ, старшыня магілёўскай суполкі ЗБС

ВЫНІКІ БЛІЦ-КОНКУРСУ!

Спаборніцтва пацьвердзіла: беларусы – адныя з самых дасьведчаных у Эўропе

«Піце піва, мужыкі!» Падобна на тое, што А.Ярмоленка ўгаварыў магілёўцаў, і аматараў пеннага напою ў нас шмат. Мяркую па тых званках і дасланых лістах з адказамі на нашае пытаньне пра назвы вялікіх лікаў.

Дык што-ж ідзе за мільёнам? Більён, ён-жа – мільярд = 1 000 000 000 (карацей гэта запісваюць так: 10^9;

Трыльён = 10^{12};
Квадрыльён = 10^{15};
Квінтыльён = 10^{18};
Сэкстыльён = 10^{21};
Сэптыльён = 10^{24};
Актыльён = 10^{27};
Нанільён = 10^{30};
Дэцыльён = 10^{33}...

Пакуль хопіць, бо звыш дэцыльёна ніякі кампутар ня возьмецца чытаць. Ды й спадзяюся, што бюджэт краіны да дэцыльёна – у папяровых грошах, зразумела – усё-ж не дарасьце.

Уважлівы эрудыт заўважыць у гэтых назвах нейкую неадпаведнасьць. «Квадра» з латыні – чатыры, «квінта» – пяць. А якое дачыненьне мае «15 да чатырох» ці «18 да пяці»? Зробім невялікі экскурс у гісторыю лічэньня.

Раней у індускай нумарацыі (той, якой мы з вамі і карыстаемся) лічбы ў запісе вялікіх (пасьля мільёна) лікаў дзяліліся на групы па шэсьць: 6 нулёў – мільён, 12 нулёў – більён (2×6 ад лацінскага «бі» – два), 18 нулёў (3×6) – трыльён, 24 нулі – квадрыльён, 30 нулёў – квінтыльён і г.д. (тут «бі», «тры», «квадра», «квінта» – зразумелыя прыстаўкі).

Але ў сярэдзіне XVII стагодзьдзя французы, наўрымсьлівыя рэфарматары, увялі новую форму запісу і чытаньня вялікіх лікаў, дзе лічбы групаваліся ўжо па тры, пакінуўшы тыя-ж назвы, якія цяпер не адпавядаюць этымалёгіі. Так більён стаў адзінкай зь дзевяцьцю нулямі, трыльён – з дванаццацьцю, квадрыльён – зь пятнаццацьцю... Акрамя Францыі новую форму прынялі толькі ЗША і Расея (яна-ж потым перайшла ў СССР і выкарыстоўваецца цяпер у нас). Але ўспрацівілася Англія (ангельцы заўсёды супраць французскіх рэформаў; яны нават мэтрычную сыстэму мераў не прынялі, якая сёньня заваявала ўвесь сьвет, і дагэтуль вымяраюць даўжыні ня мэтрамі і сантымэтрамі, а ярдамі і дзюймамі; праўда, жаданьне далучыцца да Эўрапейскага Зьвязу вымусіла ўрэшце і ангельцаў пераймаць мэтрычную сыстэму), а за ёю Нямеччына, Італія ды іншыя краіны. Так што цяпер у сьвеце існуе канфлікт розначытаньня вялікіх лікаў: назвы тыя-ж, а абазначаюць яны розныя лікі. Па гэтай прычыне лікі, большыя за мільён, звычайна называюць не па спрэчных назвах, а па колькасьці нулёў: 10^{12} – дзесяць у дванаццатай ступені, а не трыльён ці більён, 10^{18} – дзесяць у васемнаццатай ступені, а не трыльён ці квінтыльён... Каротка, зразумела і спрачацца няма пра што.

Такім чынам, бюджэт краіны на 1999 год па даходах плянуецца ў памеры $4{,}14825 \times 10^{14}$ (інакш гэта пішацца так: 414 825 000 000 000) рублёў, а па выдатках – $4{,}48353 \times 10^{14}$ рублёў. Плянуецца перавысіць выдаткі над даходамі на 33,5 трыльёны рублёў, што па сёньняшнім курсе складае 100 000 000 даляраў. Адкуль іх узяць?..

Але няхай пра бюджэт думае ўрад. У нас іншая праблема: каму выдаць тры пляшкі піва? Вернемся да атрыманых лістоў і тэлефонных паведамленьняў.

Большасьць конкурсантаў задаволіліся адным квадрыльёнам. Дзяніс Мельянцоў, паведаміўшы яго, дапісаў: «Чакаю тры пляшкі піва!» Не, Дзяніс, не дачакаесься: тры пляшкі каштуюць даражэй за адно слова. Тыя, хто назваў дзьве назвы, таксама далёкія ад прыза. Ларыса Валер'еўна Батан, выкладчыца катэдры матэматычнага аналізу ўнівэрсітэта, назвала тры наступныя за трыльёнам назвы. Прыемна, што «ТМ» чытаюць унівэрсітэцкія выкладчыкі, але і гэтага аказалася недастаткова для перамогі. Вучань абласнога ліцэя Алесь Бондар назваў шэсьць слоў, тры зь якіх былі правільнымі. Дарэчы, ён назваў нанільён і дэцыльён (!).

Пэнсіянэр Уладзімер Ісаковіч Чарнякоў назваў правільна лікі да нанільёна ўключна. І дадаў, што ёсьць яшчэ гугол – адзінка з сотняй нулёў. Рэдкасная эрудыцыя!

Студэнт ММІ Алесь Машканцаў назваў усе вышэйпазначаныя назвы. Назваўшы дэцыльён, выдыхнуў: «Усё! Болей ня ведаю». Ёсьць і далей. Мне, напрыклад, трапляласа на вочы слова ***дадэкальён***.

Але і названага, Алесь, дастаткова для Тваёй перамогі. Больш назваць ня змог ніхто іншы. Атрымаць мазгавым потам зароблены тры пляшкі піва ты зможаш, як і абяцана, у Віталя Васількова (недалёка ад твайго інстытута, па пр.Міру 10, кв.31, тэл. 22-97-82).

Віншуем зь перамогай! Няхай яна будзе не апошняй у тваім жыцьці!

М.БУЛАВАЦКІ, настаўнік матэматыкі

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць штоцачьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15, Тэл./факс: 22-97-82, E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 13. Наклад 500 асобнікаў.